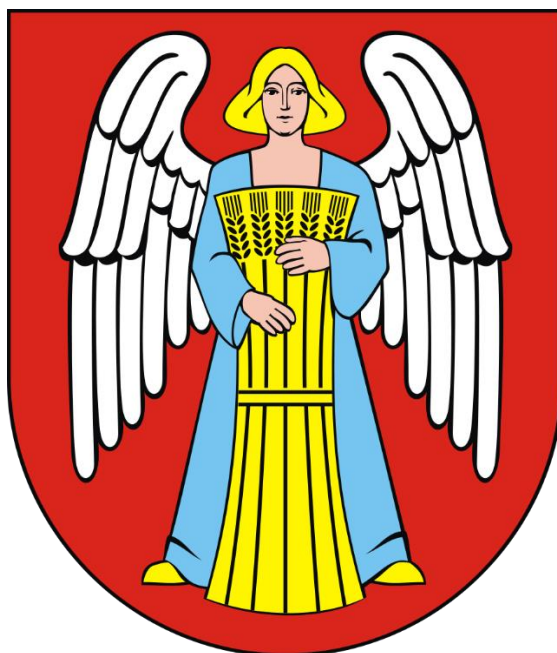

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027

GMINA ZŁAWIEŚ WIELKA
POWIAT TORUŃSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA ZŁAWIEŚ WIELKA
WYKONAWCA OPRACOWANIA	WESTMOR CONSULTING JOANNA MAŁECKA
SPRAWDZAJĄCY	BARBARA WOJCIECHOWSKA

ZŁAWIEŚ WIELKA 2017

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Metoda opracowania strategii.....	9
3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Zławieś Wielka.....	10
3.1. Charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej.....	10
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Zławieś Wielka	10
3.1.2. Demografia.....	12
3.1.3. Rynek pracy.....	16
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	20
3.1.5. Służba zdrowia	21
3.1.6. Edukacja.....	21
3.1.7. Kultura i sport	23
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego.....	24
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	31
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy zławieś wielka.....	35
3.2.1. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	35
3.2.2. Przestępczość	39
3.2.3. Przemoc w rodzinie	40
3.2.4. Bezrobocie.....	42
3.2.5. Ubóstwo	46
3.2.6. Uzależnienia	47
3.2.7. Bezdomność.....	51
3.2.8. Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie	52
3.2.9. Problemy osób starszych.....	54
3.3. Wyniki badania ankietowego.....	56
3.4. Analiza swot	57
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	60

4.1. Prognoza demograficzna	60
4.2. Prognoza zmian.....	66
5. Cele strategiczne projektowanych zmian.....	67
6. Kierunki niezbędnych działań	69
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	70
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	71
9. Spis tabel	80
10. Spis wykresów	81
11. Spis rysunków	81
12. Załączniki	82

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne, które są wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Dotychczas realizowany model polityki społecznej, polegający głównie na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk, okazuje się niewystarczająco skuteczny. Podejmowane działania kierowane są na walkę z rezultatami problemów, brakuje natomiast wystarczającego nacisku na profilaktykę zagrożeń. W efekcie, rośnie liczba beneficjentów pomocy społecznej i utrwalają się postawy roszczeniowe tego kręgu osób. W związku z tym, potrzebą chwili jest opracowanie spójnych, całościowych i perspektywicznych programów polityki społecznej. Podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek opracowania tego dokumentu wynika przede wszystkim z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), w którym czytamy: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Do aktów prawnych regulujących opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należą także:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych. (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.).

Przedmiotowa *Strategia* zachowuje zgodność z najważniejszymi dokumentami strategicznymi na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym tj.:

- Strategią Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020,
- Strategią Rozwoju Powiatu Toruńskiego 2012-2020,
- Strategią Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

Dokument został przyjęty uchwałą nr XIII/285/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 października 2015 r. Wszystkie działania realizowane w ramach Strategii uwzględniają następujące nadrzędne zasady:

- pomocniczości,
- solidaryzmu społecznego,
- solidarności międzypokoleniowej,

- aktywnego uczestnictwa obywateli, równego dostępu,
- podmiotowości jednostki i rodziny.

Strategia określa wizję województwa kujawsko-pomorskiego, która brzmi następująco: Uczestnictwo wszystkich mieszkańców w życiu społeczności lokalnych oraz społeczności regionu. Misją województwa jest natomiast tworzenie warunków dla rozwoju samodzielności i aktywności mieszkańców w życiu społecznym.

Bazując na wizji i misji *Strategia* definiuje trzy cele strategiczne:

Cel strategiczny I – Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu;

Cel strategiczny II – Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych;

Cel strategiczny III – Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.

Realizacja ww. trzech celów strategicznych odbywać się będzie za pośrednictwem pięciu priorytetów oraz wchodzących w ich skład celów szczegółowych i kierunków działań.

Priorytet 1 Zwiększenie obszarów włączenia społecznego	Priorytet 2 Ograniczenie skali występowania i skutków negatywnych zjawisk życia społecznego	Priorytet 3 Wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców regionu	Priorytet 4 Przeciwdziałanie negatywnym skutkom przemian demograficznych	Priorytet 5 Rozwój i wzmacnianie współpracy podmiotów mających wpływ na regionalną politykę społeczną
<p>Cel szczegółowy 1.1. Wsparcie działalności społeczno-zawodowej mieszkańców regionu</p> <p>Cel szczegółowy 1.2. Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel szczegółowy 1.3 Rozwój działań skierowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób</p>	<p>Cel szczegółowy 2.1 Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień oraz rozwijanie sieci placówek oferujących pomoc osobom uzależnionym</p> <p>Cel szczegółowy 2.2 Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy w szczególności w rodzinie oraz rozwój systemu wsparcia instytucjonalnego</p>	<p>Cel szczegółowy 3.1 Rozwój działań mających na celu kształtowanie i promowanie odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych</p> <p>Cel szczegółowy 3.2 Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej</p>	<p>Cel szczegółowy 4.1 Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych</p> <p>Cel szczegółowy 4.2 Rozwój oferty wsparcia dla rodzin z dziećmi</p>	<p>Cel szczegółowy 5.1 Optymalizacja procesów współpracy w obszarze polityki społecznej</p> <p>Cel szczegółowy 5.2 Doskonalenie obserwacji wybranych problemów i zjawisk społecznych zachodzących w regionie</p>

szczególnego ryzyka, w tym niepełnosprawnych i bezdomnych				
---	--	--	--	--

Źródło: Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020
Gmina Zławieś Wielka w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027* stawia przed sobą cele spójne z celami strategicznymi oraz priorytetami wyznaczonymi w *Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020*.

Strategii Rozwoju Powiatu Toruńskiego 2012-2020

Dokument został przyjęty uchwałą nr XV/87/2012 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 9 lutego 2012 r. Celem strategicznym Powiatu Toruńskiego jest *rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców Powiatu*.

Realizacja celu strategicznego będzie możliwa za pośrednictwem następujących celów cząstkowych:

- dobra jakość kształcenia w powiecie,
- przestrzeń powiatu przyjazna mieszkańcom i inwestorom,
- komunikacja spełniająca oczekiwania mieszkańców,
- powiat przyjazny rozwojowi przedsiębiorczości,
- zrównoważenie potrzeb i możliwości w Zakładzie Opiekuńczo - Lecznicy i w Domach Pomocy Społecznej,
- dobrze funkcjonujący system wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wysoki standard usług w zakresie opieki społecznej i zdrowia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka wpisuje się w następujące cele cząstkowe zawarte w *Strategii Rozwoju Powiatu Toruńskiego 2012-2020*: dobrze funkcjonujący system wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wysoki standard usług w zakresie opieki społecznej i zdrowia. W związku z tym, przedmiotowa *Strategia* dla Gminy Zławieś Wielka przyczyni się do osiągnięcia założeń dokumentu powiatowego.

Strategia Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXVIII/179/2017 Rady Gminy Zławieś Wielka z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023*.

Misja Gminy Zławieś Wielka brzmi następująco:

Gmina Zławieś Wielka nowoczesną, prężnie rozwijającą się Gminą, przyjazną dla mieszkańców i gości oraz atrakcyjną dla inwestorów

Powyższa misja zawiera w sobie trzy główne kierunki i priorytetowe obszary działania, dalej zdefiniowane jako cele strategiczne:

Cel strategiczny I – Poprawa atrakcyjności obszaru Gminy do 2023 r. (poprawa infrastruktury zarówno w odniesieniu do podniesienia standardów dróg lokalnych, rozbudowy sieci wodnej i kanalizacyjnej, jak również modernizacji i doposażenia szkół czy ochrony środowiska naturalnego);

Cel strategiczny II – Rozwój przedsiębiorczości na obszarze Gminy do 2023 r. (wzmocnienie lokalnej gospodarki, rozumiane jako wzrost liczby miejsc pracy na lokalnym rynku oraz wzrost liczby przedsiębiorstw, przygotowanie warunków dla rozwoju gospodarczego oraz odpowiednie wypromowanie Gminy jako terenu przyjaznego dla inwestorów i przedsiębiorców);

Cel strategiczny III – Aktywizacja mieszkańców obszaru do 2023 r. (zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój Gminy, integracja mieszkańców oraz zwiększenie ich wiedzy i kompetencji, dzięki czemu będą nie tylko uczestniczyli w wydarzeniach edukacyjno - kulturalnych, ale także będą podejmować własne inicjatywy).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027 jest spójna i wpisuje się w cele strategiczne zawarte w *Strategii Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023*. Przedmiotowy dokument przyczyni się w szczególności do realizacja **Celu strategicznego III – Aktywizacja mieszkańców obszaru do 2023 r.**

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania kierowane są głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim mieszkańcom Gminy, a w szczególności grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

2. Metoda opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części:

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Gminy. Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy oraz stan gospodarki Gminy. Opisano również dostępne dla mieszkańców usługi społeczne tj. edukacja, kultura, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- dane z Urzędu Gminy w Złejwsi Wielkiej,
- dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu,
- dane z Komisariatu Policji w Chełmży (Komenda Miejska Policji w Toruniu),
- dane z Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu toruńskiego,
- dane z Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy Zławieś Wielka.

Charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Zławieś Wielka podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na dwie zasadnicze części:

- prognoza demograficzna opracowana w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050* opracowaną przez GUS, oraz
- prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań GOPS w Złejwsi Wielkiej), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to formułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie

Gminy. W części tej określono również sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji.

Przedmiotowa *Strategia* obejmuje okres do 2027 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji Strategii będą widoczne dopiero w dłuższym okresie), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Zławieś Wielka

3.1. Charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej

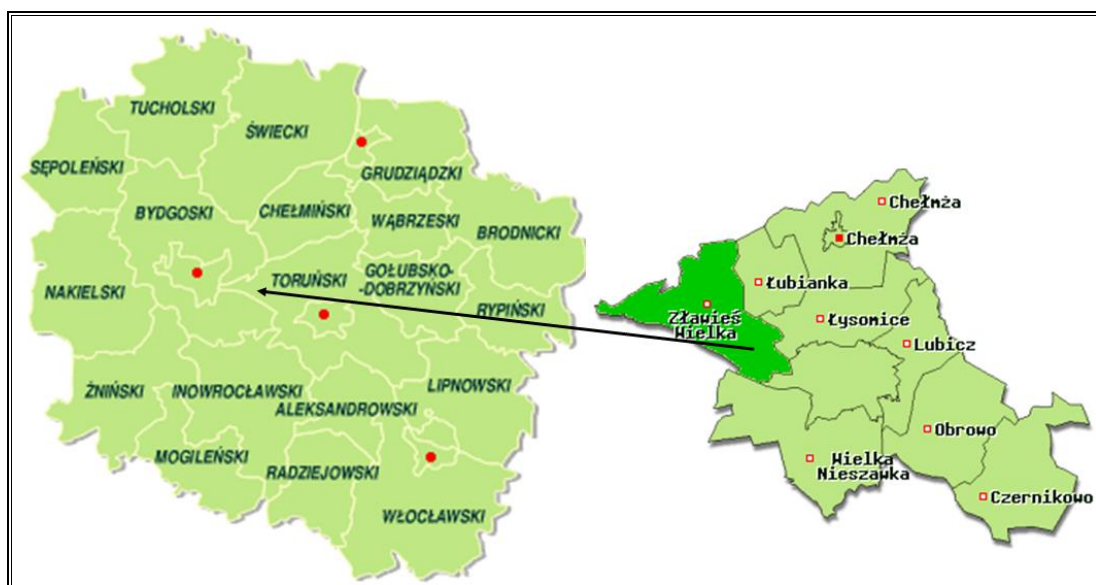
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Zławieś Wielka

Gmina Zławieś Wielka jest gminą wiejską, położoną w środkowej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie toruńskim. Zajmuje obszar 178 km². Umiejscowiona jest pomiędzy dwoma największymi ośrodkami województwa: Toruniem i Bydgoszczą, w związku z czym wykazuje szereg cech zurbanizowanego obszaru podmiejskiego.

Gmina Zławieś Wielka graniczy z następującymi gminami:

- Dąbrowa Chełmińska (powiat bydgoski, woj. kujawsko-pomorskie),
- Unisław (powiat chełmiński, woj. kujawsko-pomorskie),
- Łysomice (powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie),
- Wielka Nieszawka (powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie),
- Łubianka (powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie).

Rysunek 1. Położenie Gminy Zławieś Wielka na tle powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: <http://archiwum.zpp.pl/>

Gmina Zławieś Wielka położona jest w sąsiedztwie miast: Solec Kujawski, Toruń i Bydgoszcz. Od strony południowo-zachodniej jej naturalną granicą jest rzeka Wisła (Gmina rozciąga się wzdłuż jej prawego brzegu).

Rysunek 2. Położenie Gminy Zławieś Wielka na tle miast sąsiednich

Źródło: <https://www.google.pl/>

Rysunek 3. Gmina Zławieś Wielka w podziale na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Gminy Zławieś Wielka na lata 2016-2023

Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego administracyjnie podzielona jest na 18 sołectw: Cegielnik, Cichoradz, Czarne Błoto, Czarnowo, Górsk, Gutowo, Łążyn, Pędzewo, Przysiek, Rozgarty, Rzęczkowo, Siemoń, Skłudzewo, Stary Toruń, Toporzysko, Zarośle Cienkie, Zławieś Mała, Zławieś Wielka.

Tabela 1. Zagospodarowanie gruntów na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2014 r.

Wyszczególnienie	2014	Udział %
Użytki rolne, w tym:	11 429	64,24%
Grunty orne	8 316	72,76%
Sady	99	0,87%
Łąki	2 096	18,34%
Pastwiska	508	4,44%
Pozostałe użytki rolne	410	3,59%
Lasy i grunty leśne i zakrzewione, w tym:	4 711	26,48%
Lasy	4 318	91,66%
Grunty leśne i zakrzewione	393	8,34%
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	556	3,13%
Grunty pod wodami razem	726	4,08%
Pozostałe grunty i nieużytki	369	2,07%
Razem	17 791	100%

Źródło: Dane z GUS

Na terenie Gminy Zławieś Wielka przeważają użytki rolne, stanowiące 64,24% obszaru Gminy, natomiast lasy i grunty leśne stanowią 26,48%. Tak duży udział użytków rolnych świadczy o tym, że na terenie Gminy jest prowadzona przede wszystkim działalność związana z rolnictwem. Strukturę zagospodarowania gruntów Gminy przedstawia szczegółowo Tabela 1.

3.1.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

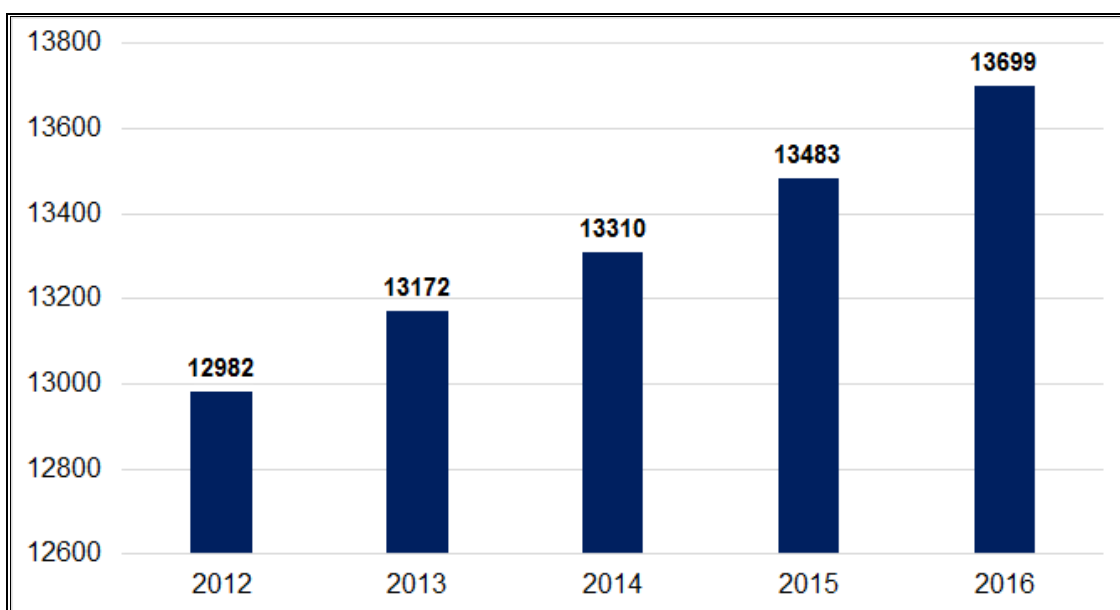
Liczba ludności w analizowanych latach 2012-2016 na terenie Gminy Zławieś Wielka systematycznie rosła. Na koniec 2016 roku zamieszkiwało ją 13 699 mieszkańców - w stosunku do roku bazowego (2012) ich liczba wzrosła o 717 osób, tj. 5,52%. W całym okresie liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn, w 2016 stanowiły one 50,43% ogółu ludności Gminy. Informacje o stanie ludności w Gminie zawierają poniższa tabela i wykresy.

Tabela 2. Liczebność Gminy Zławieś Wielka z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	osoba	12 982	13 172	13 310	13 483	13 699
Mężczyźni	osoba	6 449	6 555	6 619	6 705	6 790
	%	49,68%	49,76%	49,73%	49,73%	49,57%
Kobiety	osoba	6 533	6 617	6 691	6 778	6 909
	%	50,32%	50,24%	50,27%	50,27%	50,43%

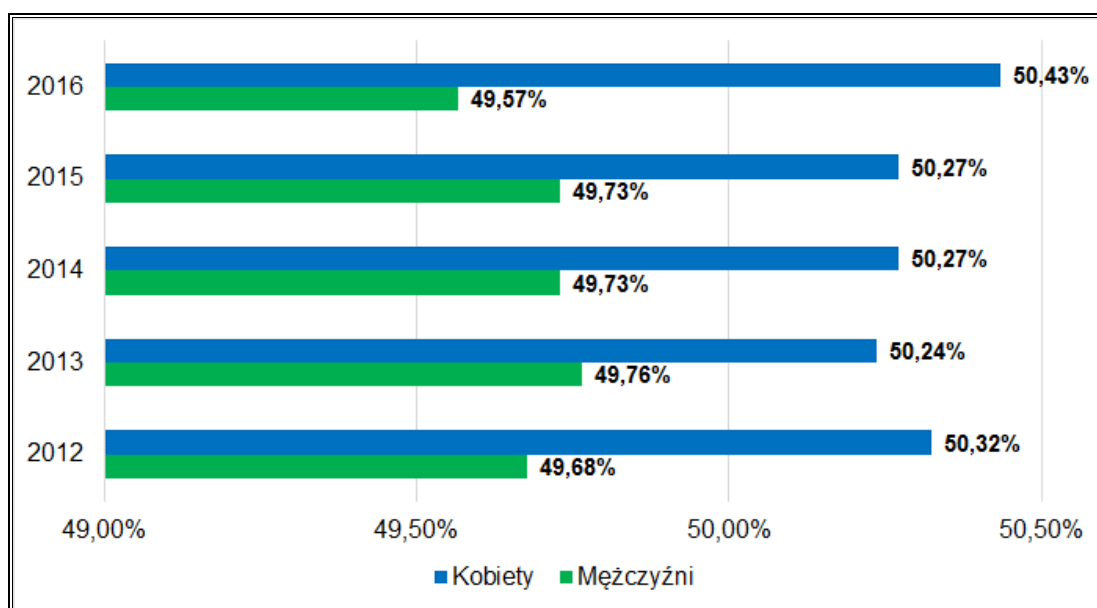
Źródło: Dane z GUS

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 2. Struktura ludności Gminy Zławieś Wielka wg płci w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową w 2016 r. na terenie Gminy Zławieś Wielka stanowiły osoby w przedziale wiekowym 40 – 44 lata, było ich 1 213. Najwięcej mężczyzn zamieszkujących Gminę znajduje się w przedziale wiekowym 40 - 44 lata, zaś kobiet w przedziale 35 - 39 oraz 40 - 44 lata. Strukturę wiekową mieszkańców Gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	744	371	373
5-9 lat	938	482	456
10-14 lat	915	501	414
15-19 lat	832	420	412
20-24 lata	940	487	453
25-29 lat	923	474	449
30-34 lata	1 048	480	568
35-39 lat	1 208	613	595
40-44 lata	1 213	618	595
45-49 lat	935	445	490
50-54 lata	785	412	373
55-59 lat	865	428	437
60-64 lata	856	420	436
65-69 lat	627	303	324
70-74 lata	316	142	174
75-79 lat	229	94	135
80-84 lata	167	60	107
85 i więcej	158	40	118
Razem	13 699	6 790	6 909

Źródło: Dane z GUS

Dane zawarte w poniższej tabeli oraz na wykresie prezentują liczbę mieszkańców Gminy w podziale na osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Najliczniejszą grupę w roku 2016 stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – około 63,2% populacji Gminy. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła natomiast około 22,69%, zaś w wieku poprodukcyjnym 14,11%.

W analizowanym okresie 2012-2016 można zauważyć, że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wzrosła (ogólny wzrost o 2,07%), podobna sytuacja miała miejsce w przypadku liczby ludności w wieku produkcyjnym, gdzie wzrost wyniósł 3,19%, natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 24,95%.

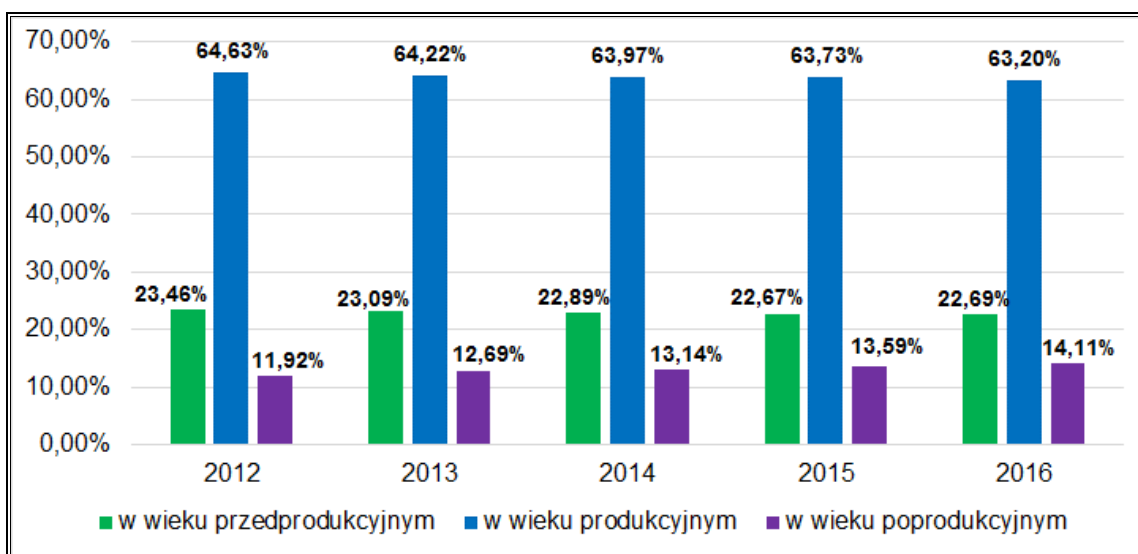
Obecna sytuacja demograficzna nie jest korzystna, gdyż powyższe tendencje wzrostowe w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym są bardzo niskie, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni 4 lat wzrosła prawie o ¼. Taka sytuacja świadczy o negatywnym zjawisku, jakim jest starzenie się społeczeństwa lokalnego. Obecnie, największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jednak w przyszłości stan ten będzie miał wpływ na zwiększenie się procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym, co pociąga za sobą wiele konsekwencji. Znaczna część dochodów Gminy będzie musiała być kierowana na zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom w starszym wieku. Starzejące się społeczeństwo to także malejące przyrosty zasobów pracy. Poza tym, wzrost liczby osób starszych prowadzi do zmiany struktury popytu – wpływa na mniejszy popyt na „nowinki” technologiczne, a większy na szeroką gamę usług związanych z pomocą społeczną.

Tabela 4. Liczba osób w Gminie Zławieś Wielka w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
w wieku przedprodukcyjnym					
Ogółem	3 045	3 041	3 047	3 057	3 108
Mężczyźni	1 590	1 603	1 592	1 604	1 616
Kobiety	1 455	1 438	1 455	1 453	1 492
w wieku produkcyjnym					
Ogółem	8 390	8 459	8 514	8 593	8 658
Mężczyźni	4 374	4 419	4 461	4 500	4 535
Kobiety	4 016	4 040	4 053	4 093	4 123
w wieku poprodukcyjnym					
Ogółem	1 547	1 672	1 749	1 833	1 933
Mężczyźni	485	533	566	601	639
Kobiety	1 062	1 139	1 183	1 232	1 294

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Gminy Zławieś Wielka we wszystkich analizowanych latach przyjmował wartości dodatnie. Świadczy to o przewadze liczby urodzeń nad liczbą zgonów na tym terenie. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Przyrost naturalny w Gminie Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Urodzenia żywe					
Ogółem	141	136	146	135	160
Kobiety	78	71	70	62	79
Mężczyźni	63	65	76	73	81
Zgony					
Ogółem	93	87	90	81	109
Kobiety	60	44	55	43	69
Mężczyźni	33	43	35	38	40
Przyrost naturalny					
Ogółem	48	49	56	54	51
Kobiety	18	27	15	19	10
Mężczyźni	30	22	41	35	41

Źródło: Dane z GUS

3.1.3. Rynek pracy

W Gminie Zławieś Wielka w 2016 roku funkcjonowało 1 350 podmiotów gospodarczych, z czego aż 97,85% działało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów działających na

obszarze Gminy w latach 2012-2016 wzrosła o 161 podmiotów tj. 13,54%. Najwięcej podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba w analizowanym okresie wzrosła o 105 podmiotów, tj. 10,96%. Strukturę działalności gospodarczej wg sektorów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej wg sektorów na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON		2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty gospodarki narodowej ogółem*		1 189	1 250	1 307	1 325	1 350
Sektor publiczny	Ogółem*	20	22	22	22	23
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	16	16	16	16	17
	spółki handlowe	1	2	2	2	2
Sektor prywatny	Ogółem*	1 169	1 228	1 285	1 296	1 321
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	958	1 005	1 046	1 054	1 063
	spółki handlowe	85	90	95	96	109
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	14	14	14	14	13
	spółdzielnie	14	13	14	14	14
	fundacje	5	7	9	9	12
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	24	27	26	28	28

Źródło: Dane z GUS

*Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów, dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem.

Struktura działalności gospodarczej w 2016 r. prowadzonej na terenie Gminy Zławieś Wielka pokazuje, że działalność koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, który stanowi 23,3% wszystkich działalności gospodarczych prowadzonych na obszarze Gminy. Ważnymi sekcjami są również budownictwo – 13,7% oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 10,5%.

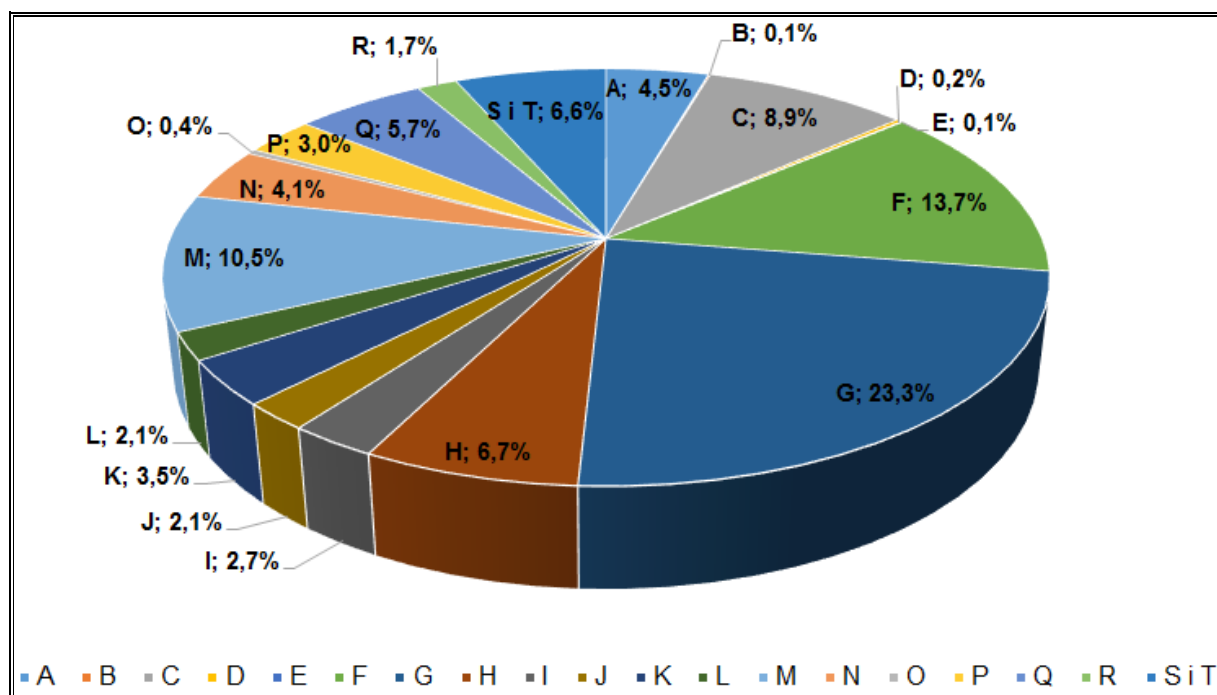
**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŻŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

**Tabela 7. Struktura działalności gospodarczej wg sekcji na terenie Gminy Żławieś Wielka
w latach 2012 - 2016 roku**

Kod PKD	Wyszczególnienie	Rok				
		2012	2013	2014	2015	2016
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	80	70	57	59	59
B	Górnictwo i wydobywanie	2	2	2	1	1
C	Przetwórstwo przemysłowe	102	117	114	117	118
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	3	3	4	3
E	Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	3	2	2	1
F	Budownictwo	170	160	164	174	181
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	298	299	309	302	308
H	Transport i gospodarka magazynowa	74	86	92	87	88
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26	29	36	34	36
J	Informacja i komunikacja	18	21	24	32	28
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	42	44	45	43	46
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	25	26	28	26	28
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	118	132	138	138	139
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca	34	43	47	48	54
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	5	5	5	5	5
P	Edukacja	24	26	31	37	40
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58	63	74	76	75
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21	25	24	23	23
S i T	Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	65	74	90	88	87
Podmioty gospodarcze ogółem		1169	1228	1285	1296	1320

Źródło: Dane z GUS

Wykres 4. Struktura działalności gospodarczej wg sekcji na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych z GUS, ogółem w 2015 roku na terenie Gminy Zławieś Wielka znajdowały się 3 854 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 375 888 m². Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że mieszkalnictwo na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego stopniowo się rozwija. Od 2012 r. do 2015 r. liczba mieszkań wzrosła o 267 (tj. 7,44%), liczba izb wzrosła o 1 488 (tj. 9,45%), a powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 37 416 m² (tj. 11,05%). Zasoby mieszkaniowe Gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2015

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015
Mieszkania	mieszk.	3 587	3 689	3 783	3 854
Izby	izba	15 744	16 317	16 847	17 232
Powierzchnia użytkowa	m ²	338 472	352 072	365 833	375 888

Źródło: Dane z GUS

Analizując dane dotyczące wyposażenia mieszkań na terenie Gminy Zławieś Wielka można dostrzec ogólny wzrost ilości wyposażenia budynków w instalacje techniczno – sanitarne. Większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji, tj. wodociąg, łazienka oraz centralne ogrzewanie. W 2015 roku:

- 97,6% mieszkań na terenie Gminy było podłączonych do wodociągu,
- 92,6% mieszkań na terenie Gminy było wyposażonych w łazienkę,
- 84,9% mieszkań na terenie Gminy posiadało centralne ogrzewanie.

Tabela 9. Wyposażenie mieszkań na terenie Gminy Zławieś Wielka w instalacje techniczno-sanitarne

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne				
wodociąg	3 493	3 595	3 689	3 763
łazienka	3 302	3 404	3 498	3 569
centralne ogrzewanie	3 001	3 103	3 197	3 271
mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań				
wodociąg	97,4	97,5	97,5	97,6
łazienka	92,1	92,3	92,5	92,6
centralne ogrzewanie	83,7	84,1	84,5	84,9

Źródło: Dane z GUS

W ramach poprawy warunków zamieszkania przewiduje się działania wspierające dostosowanie istniejących mieszkań do ogólnie obowiązujących standardów, czyli między

innymi wyposażenie jak największej liczby mieszkań w łazienkę i centralny system ogrzewania oraz wzrost powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Gminy Zławieś Wielka znajdują się placówki handlowe - apteki, zajmujące się sprzedażą leków i innych produktów medycznych. Są to:

- Apteka w Złejwsi Wielkiej – Zławieś Wielka 34, 87-134 Zławieś Wielka;
- Punkt apteczny w Górsku – ul. Słoneczna 2a, 87-134 Zławieś Wielka;
- Apteka w Przysieku – ul. Leśna 3b, 87-134 Zławieś Wielka.

Na obszarze Gminy funkcjonują przychodnie prowadzone przez NEUCA Med. Sp. z o.o. tj.:

- Przychodnia w Złejwsi Wielkiej – Zławieś Wielka 31, 87-134 Zławieś Wielka,
- Przychodnia w Górsku – ul. Topolowa 2, 87-134 Zławieś Wielka,
- Przychodnia w Rzęczkowie – Rzęczkowo 1, 87-133 Rzęczkowo,

Ponadto, na terenie Gminy działa również NZOZ w Przysieku – ul. Wspólna 1, 87-134 Zławieś Wielka.

Źródło: <https://www.zlawies.pl/>

3.1.6. Edukacja

Na terenie Gminy Zławieś Wielka funkcjonują placówki oświatowe, gdzie prowadzone są zajęcia edukacyjne w ramach edukacji formalnej. Placówki te mają na celu upowszechnianie wykształcenia ogólnego oraz zapewnienie mieszkańcom wszechstronnego rozwoju. Są one następujące:

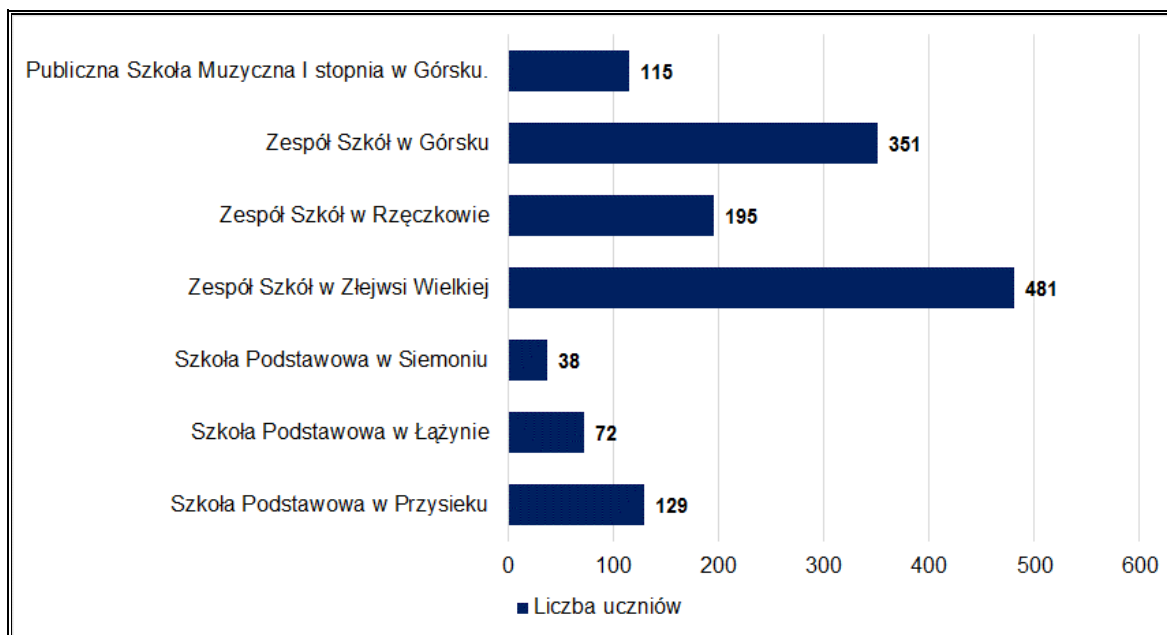
- Gminne Przedszkole w Złejwsi Małej - Zławieś Mała ul. Osiedlowa 6, 87-134 Zławieś Wielka,
- Punkt Przedszkolny „Słoneczko” z siedzibą w Szkole Podstawowej w Siemoniu,
- Przedszkola niepubliczne:
 - Przedszkole „Jagoda” w Górsku – ul. Nadwiślańska 6, 87-134 Zławieś Wielka,
 - Przedszkole Dwujęzyczne „Smerfuś” w Rozgartach - ul. Jaśminowa 24, 87-134 Zławieś Wielka,
 - Punkty Przedszkolne prowadzone przez fundację „Edukacyjne Drogi Polek i Polaków” w Górsku i Łążynie,
- Szkoła Podstawowa w Przysieku - Przysiek ul. Leśna 1, 87-134 Zławieś Wielka,
- Szkoła Podstawowa w Łążynie - Łążyn 16, 87-133 Rzęczkowo,
- Szkoła Podstawowa w Siemoniu – Siemoń, 87-133 Rzęczkowo,
- Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej - ul. Szkolna 6, 87-134 Zławieś Wielka wraz z filią Szkoły Podstawowej w Czarnowie,
- Zespół Szkół w Rzęczkowie - Rzęczkowo 59, 87-133 Rzęczkowo,

- Zespół Szkół w Górsku - Górsk ul. Szkolna 2, 87-134 Zławieś Wielka,
- Publiczna Szkoła Muzyczna I stopnia w Górsku.

Przy każdej ze szkół podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne.

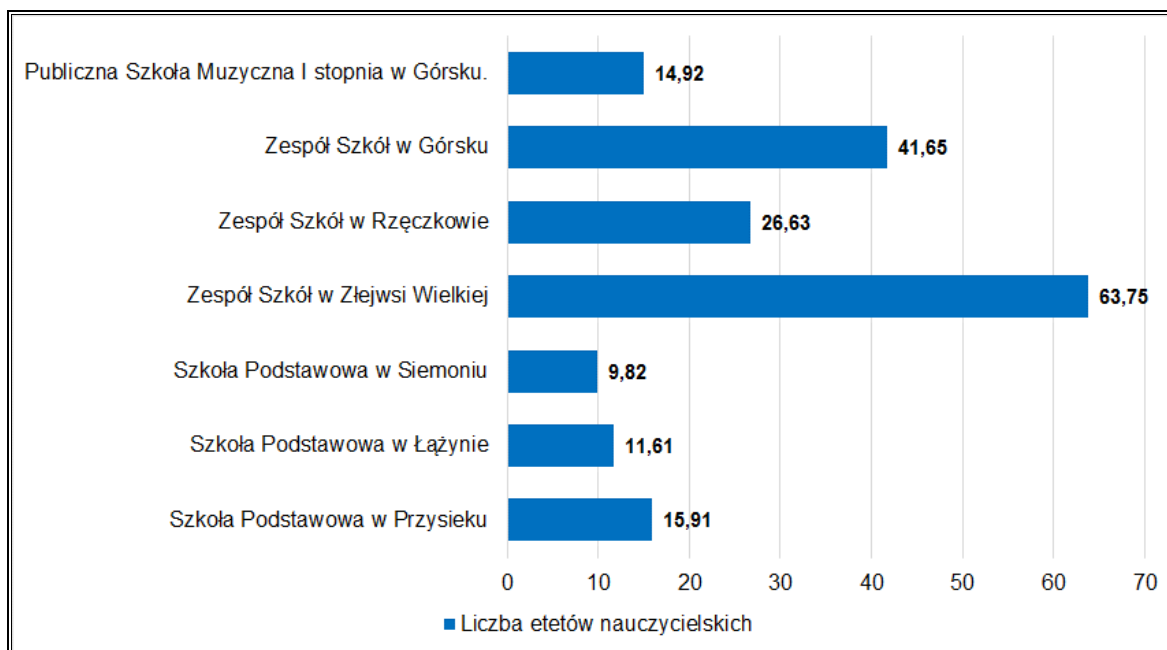
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka za 2016 rok;
<https://www.zlawies.pl/>

Wykres 5. Liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Zławieś Wielka z wyłączeniem oddziałów przedszkolnych (stan na dzień 30.05.2017 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Wykres 6. Liczba etatów nauczycielskich w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Zławieś Wielka (stan na dzień 30.05.2017 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59) proces rekrutacji do gimnazjów zostanie wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpocznie się proces „wygaszania” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, którzy w roku szkolnym 2016/2017 ukończyli VI klasę szkoły podstawowej trafią do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończy edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja znikną.

Wygaszanie gimnazjów może polegać na:

- przekształceniu gimnazjum w ośmioletnią szkołę podstawową;
- włączeniu gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej;
- przekształceniu gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum;
- włączeniu gimnazjum do liceum ogólnokształcącego lub technikum;
- przekształceniu dotychczasowego gimnazjum w branżową szkołę I stopnia;
- włączeniu gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Tabela 10. Współczynnik skolaryzacji (%) brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Gminy Zławieś Wielka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
szkoły podstawowe	81,04	79,89	78,11	73,34
gimnazja	78,81	79,04	75,39	73,63

Źródło: Dane z GUS

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji (brutto) w okresie 2012-2015 prezentuje powyższa tabela.

3.1.7. Kultura i sport

Placówki kultury i sportu, znajdujące się na terenie Gminy Zławieś Wielka, mają za zadanie prowadzenie działalności upowszechniającej kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki kulturalne, sportowe i rekreacyjne:

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Złejwsi Małej – powstały w 1990 roku jako placówka tworząca i rozwijająca wszelkie formy działalności kulturalno-oświatowej. Działalność merytoryczna ukierunkowana jest na organizację konkursów, wystaw, koncertów, pracę kół zainteresowań oraz imprez masowych o charakterze kulturalno-sportowym, działa przy nim również zespół „Melodia”;

- Biblioteka Gminna w Złejwsi Małej – posiada dwie filie: w Górsku i w Rzęczkowie. Instytucja cieszy się dużym zainteresowaniem młodzieży i dorosłych. Zatrudnionych jest w niej 3 pracowników. Biblioteka posiada liczny księgozbiór. Ponadto, oferuje bezpłatny dostęp do Internetu;
- Dom Kultury w Górsku – w Domu Kultury organizowane są zajęcia z rytmiki, języka angielskiego dla dzieci i młodzieży, zajęcia teatralne, zajęcia plastyczne dla dzieci i dorosłych, aerobik, zajęcia taneczne, gimnastyka korekcyjna, zajęcia z nordic walking. Działa tam również zespół Harmonia powstały w styczniu 2014 r., który śpiewa piosenki ludowe oraz patriotyczne i okolicznościowe;
- Ludowy Zespół Sportowy LZS Przysiek;
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Orkan";
- Klub Karate Kiritsu - zajęcia prowadzą medaliści Mistrzostw Polski, Europy i Świata, posiadający uprawnienia instruktora karate Shotokan, gimnastyki korekcyjnej, sportów ogólnorozwojowych i fitness;
- Uczniowski Klub Sportowy "Trójka" Górsk – założony w 1996 roku. Obecnie działają w nim sekcje piłki nożnej dziewcząt i chłopców oraz kolarstwa;
- Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Złejwsi Wielkiej.

Ponadto, przy niektórych szkołach na terenie Gminy Zławieś Wielka funkcjonują obiekty sportowe, tj.: hale z trybunami, siłownie, kompleksy boisk sportowych (bieżnia, boisko do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, kort tenisowy, tor do speed rowerów), oraz stoły tenisowe dostępne w czasie przerw lekcyjnych.

Źródło: <http://www.domkulturygorsk.pl/>; <https://www.zlawies.pl/>; Strategia Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Podmioty wsparcia społecznego mają na celu pomoc mieszkańcom Gminy w trudnych sytuacjach oraz pomoc w zaspokojeniu potrzeb w tym czasie.

Na terenie Gminy funkcjonuje **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej**. Jest to podstawowa placówka realizująca zadania społeczne na terenie Gminy Zławieś Wielka. Celem GOPS jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości - poprzez wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Udzielana pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o oświadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Osoby i rodziny mogą korzystać z różnych form pomocy tj. świadczeń pieniężnych, rzeczowych i usługowych – świadczeń realizowanych zarówno w środowisku zamieszkania, jak i w placówkach o charakterze dziennym i całodobowym, o ile nie mogą zaspokoić swoich niezbędnych potrzeb życiowych we własnym zakresie i w ramach posiadanych uprawnień.

- Świadczenia pieniężne:
 - Zasiłek stały;
 - Zasiłek okresowy;
 - Zasiłek celowy;
 - Zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie;
 - Składki na ubezpieczenie społeczne;
 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- Pomoc rzeczowa:
 - Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych;
 - Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku;
 - Pomoc doraźna lub okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić;
- Pomoc usługowa:
 - Praca socjalna;
 - Poradnictwo specjalistyczne;
 - Interwencja kryzysowa;
 - Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne;
- Inne formy pomocy.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Polega ona na podejmowaniu działań na rzecz osób i rodzin. Działania te mają zmierzać do wzmacniania, odzyskiwania zdolności osób lub rodzin do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Kolejnymi zadaniami są angażowanie społeczności lokalnej w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb osób i rodzin, przyznawanie i wypłacanie świadczeń

określonych w Ustawie o pomocy społecznej, analizowanie zjawisk, które wywołują potrzebę korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz rozbudowywanie infrastruktury socjalnej.

Priorytetem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Misja ma wpływ na działania podejmowane w obszarze życia społecznego oraz wprowadzanie rozwiązań, które zmierzają do likwidowania problemów mieszkańców i tworzenia możliwości ich rozwoju.

Działania podejmowane przez GOPS nadzorowane są przez Radę Gminy i Wójta. Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej zarządza kierownik, którego powołuje Wójt. Kierownik reprezentuje GOPS na zewnątrz, organizuje jego pracę, rozdziela obowiązki wśród pracowników, nadzoruje i kontroluje wykonywaną przez nich pracę, ponosi odpowiedzialność za podjęte przez siebie decyzje.

Główne cele pomocy społecznej:

- pomoc osobom i rodzinom oraz doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- integracja społeczna osób wykluczonych społecznie;
- stworzenie sieci usług socjalnych.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń oraz przyznawaniu pomocy w naturze;
- pracy socjalnej i interwencji kryzysowej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb społecznych;
- opracowaniu i realizacji programów pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Jednym z najważniejszych zadań w zakresie pomocy społecznej jest opracowanie i koordynacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Gminy w Złejwsi Wielkiej wykonuje zadania z zakresu:

- zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych,
- świadczeń opiekuńczych,
- funduszu alimentacyjnego i postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- dodatków mieszkaniowych,
- dodatków energetycznych,
- Karty Dużej Rodziny.

Od kwietnia 2016 r. również realizowane są świadczenia wychowawcze 500 plus. W Urzędzie Gminy wypłacane są również stypendia szkolne.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka za 2016 rok

Kadrę pracowniczą GOPS-u tworzy obecnie 11 pracowników: kierownik GOPS, 3 starszych specjalistów pracy socjalnej, 3 pracowników socjalnych, opiekunka środowiskowa, pracownik administracyjno-biurowy, główna księgowa i kadrowa GOPS oraz asystent rodziny.

Źródło: <https://www.zlawies.pl/3615,gminny-osrodek-pomocy-spoecznej>

Tabela 11. Charakterystyka pomocy społecznej przyznanej przez GOPS mieszkańcom Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	47	415	193 671,00	45	62
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	33	296	161 553,00	33	33
- pozostającej w rodzinie	14	119	32 118,00	12	29
Zasiłki okresowe ogółem	148	589	221 757,00	148	486
Dotacja	148	589	221 757,00	148	486
Przyznane z powodu bezrobocia	70	285	103 060,00	70	213
Przyznane z powodu niepełnosprawności	18	94	33 086,00	18	60
Posiłek	276	35 285	168 679,00	127	562
- w tym dla dzieci	252	32 626	151 799,00	114	544
Usługi opiekuńcze ogółem	11	1 475	12 620,00	11	13
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	222	-	163 851,00	210	571
Praca socjalna	-	-	-	278	671
Udzielenie schronienia	14	2 682	65 443,00	14	15
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu	12	118	278 965,00	11	17
Razem	966	41 532	1 462 889,00	1 080	3 156

Źródło: Dane z GOPS w Zławieści Wielkiej

Z roku na roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej maleje. W 2014 r. na terenie Gminy Zławieś Wielka przyznano świadczenia 588 osobom, zaś w roku 2016 już 563 osobom. Jest to spadek o 4,25%. Długotrwale z pomocy społecznej korzystało w 2016 r. 228 osób. Najwięcej świadczeń jest pobieranych przez osoby w wieku produkcyjnym. Liczba mężczyzn pobierających świadczenia w 2016 r. przewyższała liczbę kobiet. Szczegółowe dane o osobach korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Zławieś Wielka zawiera poniższa tabela.

Tabela 12. Dane o osobach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	588	957	1 009
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób ogółem	588	957	563
W tym osoby długotrwale korzystające	222	443	228
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	258	426	361
Osoby w wieku produkcyjnym	266	458	930
Osoby w wieku poprodukcyjnym	64	73	53
Liczba rodzin	328	304	325
Liczba osób w rodzinach	1 056	957	964
W tym kobiety:			
Ogółem	545	455	486
W tym osoby długotrwale korzystające	120	145	123
Kobiet w wieku przedprodukcyjnym	139	192	206
Kobiety w wieku produkcyjnym	140	233	248
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	27	30	32
W tym mężczyźni:			
Ogółem	511	502	497
W tym osoby długotrwale korzystające	102	110	105
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	119	234	230
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	126	252	246
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	37	16	21

Źródło: Dane z GOPS w Zławieś Wielkiej

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Zławieś Wielka corocznie opracowuje i uchwała „*Program współpracy Gminy Zławieś Wielka z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*”. Dnia 23 listopada 2016 roku Rada Gminy Zławieś Wielka przyjęła Uchwałą nr XXVI/163/2016 powyższy Program na rok 2017.

Program określa cele, zasady i zakres przedmiotowy oraz formę współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, wymienia priorytetowe zadania publiczne, które powinny być w pierwszej kolejności wsparte środkami publicznymi, wyznacza okres realizacji przewidzianych zadań, a także porusza kwestie sposobu realizacji *Programu*, wysokości środków przeznaczonych na realizację i sposobu oceny realizacji *Programu*.

Głównym celem *Programu* jest budowanie partnerstwa pomiędzy administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi, poprzez wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Współpraca Gminy z organizacjami określonymi ustawą realizowana jest na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności i jawności. Oznacza to rozwiązywanie problemów Gminy, należących do sfery zadań publicznych, we współpracy z organizacjami pozarządowymi z jednoczesnym wspieraniem ich działalności.

Na obszarze Gminy funkcjonują różne organizacje pozarządowe, takie jak:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły” – Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły” to trójsektorowe partnerstwo działające w formie stowarzyszenia specjalnego posiadającego osobowość prawną. Powołane zostało podczas zebrania założycielskiego w dniu 16.02.2006 roku w Watorowie k. Kijewa Królewskiego. Obszar LGD „Zakole Dolnej Wisły” obejmuje 4 gminy wiejskie terytorialnie przynależące do województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 2 należące administracyjnie do powiatu chełmińskiego – Kijewo Królewskie i Unisław, jedną do powiatu bydgoskiego – Dąbrowa Chełmińska oraz jedną przynależącą do powiatu toruńskiego – Zławieś Wielka. Wszystkie gminy zgodnie z uchwałami Rad Gmin są członkami LGD oraz przystąpiły do tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju „Zakola Dolnej Wisły” na lata 2016-2023. Celem działania LGD jest realizacja lokalnej strategii rozwoju. Zarząd pełni funkcje zarządcze, natomiast Rada pełni funkcje decyzyjne. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji realizowanych w ramach LSR.

Źródło: <http://www.zakolewisly.pl/pl/>

Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie – została założona w 1989 roku przez plastyków pedagogów Danutę Sowińską - Warmbier, Leszka Warmbiera, Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych S.A, Geofizykę – Toruń spółka z o.o., Skarb Państwa oraz Gminę Zławieś Wielka. Powołano ją w celu zachowania cennego dorobku przeszłości i tradycji, wzbogacenia wartości dzisiejszych i tworzenia piękniejszej przyszłości.

Źródło: <http://skludzewo.pl/>

Fundacja Centrum Edukacji Młodzieży „CEM” w Górsku – prowadzi działalność edukacyjną wspierającą rozwój intelektualny i duchowy dzieci i młodzieży, zajmuje się propagowaniem idei ks. Jerzego Popiełuszki oraz przesłania jego pracy duszpasterskiej, aktywizacją lokalnej społeczności i rozwojem inicjatyw w ramach Gminy, Starostwa i Województwa. Działalność Centrum Edukacji Młodzieży wykorzystywana jest do promowania Regionu.

Źródło: <http://www.gorsk.org.pl/>

Związek Harcerstwa Polskiego I Szczęp Harcerski "Błękitna Jedynka" w Górsku – w jego skład wchodzi: 2 Drużyna wędrownicza „Taboo” z Górska, 4 Drużyna Harcerska „Szarotki” im. Moniki Dymskiej z Górska, 5 Sportowa Drużyna Starszoharcerska „Czarne Stopy” z Górska, 6 Drużyna wielopoziomowa „Skrzydlate Bractwo” z Przysieka, 7 Drużyna Wielopoziomowa „Zdobycy” z Rzęczkowa, Kapituła stopni wędrowniczych „Błękitny płomień”.

Źródło: <https://1shgorsk.jimdo.com/>

Fundacja „La Soleil” w Gutowie – celem fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie wszechstronnej działalności służącej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, oraz kobietom zagrożonym wykluczeniem społecznym, a w szczególności samotnym matkom, wykonywanej w sferze zadań publicznych.

Źródło: <http://www.lasoleil.com.pl/>

Caritas Diecezji Toruńskiej w Toruniu – jest to kościelna organizacja duszpastersko-charytatywna, inspiracją jej funkcjonowania jest społeczna aprobata i zaufanie.

Źródło: <http://www.torun.caritas.pl/>

Fundacja Akademia Aktywnych w Złejwsi Wielkiej – promuje aktywność sportową i zdrowy tryb życia.

Źródło: <http://akademiaaktywnych.org.pl/>

Fundacja Edukacyjne Drogi Polek i Polaków w Toruniu – prowadzi punkty przedszkolne w Górsku i Łążynie.

Źródło: <http://www.fundacja-edpp.com/>

Stowarzyszenie Aktywna Gmina w Złejwsi Wielkiej – zajmuje się m.in. upowszechnianiem modelu aktywnego stylu życia, czynnego wypoczynku i krajoznawstwa w szczególności w zakresie turystyki rowerowej, upowszechnianiem działań edukacyjnych, informacyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i osób starszych, działaniami na rzecz rozwoju i integracji lokalnego środowiska rowerowego, popularyzowaniem roweru jako alternatywnego, ekologicznego i zdrowego środka komunikacji, eliminowaniem barier architektonicznych nieprzyjaznych rowerzystom oraz osobom niepełnosprawnym, osobom starszym, rodzicom z wózkami dziecięcymi, a także propagowaniem założeń zrównoważonego transportu.

Źródło: <https://mojepanstwo.pl/>

Fundacja Marwit Smak zdrowia w Złejwsi Wielkiej – celem fundacji jest poprawa zdrowia oraz przede wszystkim zmiana nawyków żywieniowych Polaków, poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację

programów profilaktyczno – edukacyjnych w obszarach: świadomości zdrowotnej, zdrowego odżywiania, popularyzacji aktywności fizycznej i sportu.

Źródło: <http://fundacjamarwit.pl/>

Stowarzyszenie SALUTARIS w Toruniu – to zrzeszenie kujawsko-pomorskich samorządów, które dysponuje Funduszem Solidarnościowym, czyli instrumentem doraźnej, szybkiej pomocy finansowej dla gmin i powiatów dotkniętych skutkami klęsk żywiołowych lub katastrofami. Cel działalności organizacji, to wzajemna pomoc w likwidowaniu skutków zdarzeń kryzysowych, które zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi albo znacząco wpływają na pogorszenie warunków bytowych mieszkańców.

Źródło: <http://www.salutaris.kujawsko-pomorskie.pl/>

Stowarzyszenie EKIP (Europa Kujaw i Pomorza) w Toruniu – Kujawsko Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie „Europa Kujaw i Pomorza” jest formą partnerstwa regionalnego jednostek samorządu terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Swoje zadania realizuje w oparciu o Biuro Informacyjne Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Brukseli oraz Biuro Stowarzyszenia w Toruniu, gdzie mieści się jego siedziba.

Źródło: <http://www.ekip.kujawsko-pomorskie.pl/>

Klub Honorowych Dawców Krwi – prowadzony jest przy Urzędzie Gminy w Złejwsi Wielkiej.

Źródło: <http://khdk.zlawies.pl/>

Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych Oddział Toruń – Sekcja Zławieś Wielka;

Źródło: <http://www.pzhgp.pl/>

Fundacja Leśna Droga w Gutowie – organizuje warsztaty interdyscyplinarne m.in. warsztaty edukacyjne.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023

Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem dla Przyszłości” w Górsku – działa poprzez:

- aktywizowanie i integrowanie środowisk lokalnych,
- budowanie świadomości obywatelskiej,
- wspieranie społecznej aktywności obywateli, w tym między innymi osób niepełnosprawnych, seniorów, bezdomnych oraz innych grup społecznych wymagających wsparcia,
- wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego,
- podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości,
- pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych,

- prowadzenie działań na rzecz rozwoju turystyki i agroturystyki,
- wspieranie działań na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023; Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka za 2016 rok;

Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych w Złejwsi Wielkiej – zajmują się m.in. organizacją zajęć sportowych i rekreacyjnych dla młodzieży (np. biegi na orientację).

30 Harcerska Drużyna Wielopoziomowa im. Szarych Szeregów – „Szturmowcy” – prowadzą działalność przy szkole w Złejwsi Wielkiej.

Fundacja Grajmy Razem – ma siedzibę w Złejwsi Małej. Prowadzi działalność na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Wspiera również działalność i rozwój orkiestry dętej Gminy Zławieś Wielka.

Źródło: Informacje z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Ochotnicza Straż Pożarna (Toporzysko, Łążyn, Pędzewo, Rzęczkowo, Siemoń, Skłudzewo, Zławieś Mała, Stary Toruń).

Na obszarze Gminy Zławieś Wielka działa kilka formacji nieposiadających statusu prawnego, są to m.in. Klub Seniora, Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Wędkarskie, kluby sportowe, Klub Anonimowych Alkoholików. oraz organizacje kościelne takie jak: koła różańcowe.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zławieś Wielka na lata 2015-2023

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Zławieś Wielka

3.2.1. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną, która dostarcza społeczeństwu nowych członków i najlepiej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz tworzenie odpowiednich warunków egzystencji leży w interesie jednostek i społeczeństwa. Rodzina i środowisko ma ogromny wpływ na kształtowanie się prawidłowego procesu wychowawczego i osobowościowego dziecka. W prawidłowo funkcjonujących rodzinach istnieje właściwy system cenionych wartości, gdzie na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Dzięki temu kształtuje się pozytywna sfera emocjonalnych osobowości i odpowiednie postawy moralne.

W dzisiejszych czasach prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Trudności w realizowaniu funkcji wychowawczej wynikają z nieporadności życiowej rodziców, która często związana jest z sytuacją materialną rodziny, czy też występowaniem nałogów.

Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Główne przyczyny dysfunkcji rodziny w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych:

- brak prawidłowych wzorców;
- trudności wychowawcze z dziećmi, agresja;
- problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich, brak umiejętności wychowawczych;
- niski autorytet rodziców;
- brak umiejętności organizowania czasu wolnego;
- niepełna rodzina;
- trudności w radzeniu sobie z problemami dnia codziennego;
- niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- problem uzależnienia od alkoholu;
- skłonności depresyjne;
- niski poziom wykształcenia rodziców;
- wielodzietność;
- niepełnosprawność;
- niskie dochody;
- trudne warunki mieszkaniowe.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Czynniki odnoszące się do właściwości osobowościowych członków rodzin, jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny.

W wyniku powyższych deformacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest istotnym powodem przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W poniższej tabeli przedstawiona została charakterystyka mieszkańców w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 13. Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin						
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Razem	113	137	133	104	101
	Rodziny niepełne	51	65	67	46	47
	Rodziny wielodzietne	18	19	66	24	20
Liczba osób w rodzinach						
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Razem	442	511	910	385	358
	Rodziny niepełne	173	220	252	144	152
	Rodziny wielodzietne	124	129	658	157	117

Źródło: Dane z GOPS w Zławieści Wielkiej

Na przestrzeni lat 2012-2016 problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyczył coraz mniejszej liczby rodzin (spadek o 10,62%). W konsekwencji, zmniejszyła się również liczba osób dotkniętych tym problemem (o 19%).

W roku 2016 r. w celu udzielenia wsparcia rodzicom w wychowaniu dzieci, powstał Program Rodzina 500+, który pomaga pokrywać wydatki związane z wychowaniem dzieci. Warunki i zasady Programu Rodzina 500+ zostały określone w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Rządowy program Rodzina 500+ ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokajaniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program „Rodzina 500+” to systemowe wsparcie polskich rodzin. Świadczenie wychowawcze mogą otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia. Każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci może otrzymać 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł netto na osobę wsparcie otrzyma rodzina także na pierwsze lub jedyne dziecko. Dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1 200 zł netto. Dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł mogą otrzymać także rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego oraz rodzinne domy dziecka, na każde dziecko, na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej. Z pomocy mogą skorzystać obywatele Polski oraz cudzoziemcy zamieszkujący terytorium RP.

Źródło: <http://www.mpips.gov.pl/>; <https://rodzina500plus.gov.pl/>

W celu ograniczenia zjawiska bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2016 r. GOPS w Złejwsi Wielkiej we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej zrealizował I edycję warsztatów „Szkoła dla rodziców”. Bezpłatny Program był skierowany do rodzin z terenu Gminy, borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. GOPS planuje w przyszłości kolejne edycje tego rodzaju warsztatów.

Źródło: Informacje z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Organizowane przez określone instytucje formy wsparcia na rzecz rodzin z problemami, mają na względzie funkcję, jaką spełnia podstawowa rola opiekuńczo - wychowawcza rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, starają się przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego. Dzięki temu udzielona pomoc ma charakter kompleksowy i daje jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W działaniach tych należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej poza ustawą o pomocy społecznej realizuje również zadania własne gminy i zadania zlecone gminie wynikające z innych regulacji prawnych m.in. z zakresu świadczeń opiekuńczych oraz wspierania rodziny.

W dniu 28 lipca 2017 r. Rada Gminy Zławieś Wielka uchwałą nr XXXIV/226/2017 przyjęła *Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2019*. Głównym celem *Programu* jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez zapewnienie rodzicom i ich dzieciom na terenie Gminy wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Działania mające na celu realizację założeń *Programu*, a nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną są koordynowane i organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej poprzez:

- a) diagnozowanie problemów rodziny i dziecka,

- b) podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- c) opracowanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- e) monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc.

3.2.2. Przestępczość

Encyklopedia PWN (Państwowe Wydawnictwo Naukowe) definiuje pojęcie przestępstwa jako „zawinione zachowanie się człowieka, zabronione przez ustawę pod groźbą kary jako społecznie niebezpieczne”, natomiast Kodeks karny formułuje je jako: „popelnienie czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popelnienia”.

Obydwie definicje wskazują na to, że przestępstwo pociąga za sobą określone sankcje, odciska ono także negatywne piętno na życiu jednostki, a zwłaszcza osób nieletnich. W ostatnich latach zauważalne jest rozprzestrzenianie się negatywnego zjawiska jakim jest przestępczość, co skłania instytucje do podejmowania działań profilaktycznych w celu jego ograniczenia i eliminowania.

Na terenie Gminy Zławieś Wielka funkcjonuje Posterunek Policji, który podlega pod Komisariat Policji w Chełmży (Komenda Miejska Policji w Toruniu).

Tabela 14. Przestępczość na terenie Gminy Zławieś Wielka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba przestępstw, w tym:	262	217	197	187	190
- kradzież rzeczy obcej	77	44	50	30	47
- kradzież z włamaniem	58	32	32	18	25
- rozboje	0	0	0	0	3
- bójki i pobicia	2	0	1	0	1
- uszczerbek na zdrowiu	5	1	3	1	5

Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Chełmży

Na terenie Gminy Zławieś Wielka w roku 2016 odnotowano 190 przestępstw, co w analizowanym okresie 2012-2016 stanowi spadek liczby przestępstw o 27,48%. Najbardziej powszechnym rodzajem przestępstw są kradzieże rzeczy obcej, na drugim miejscu zaś znajdują się kradzieże z włamaniem.

3.2.3. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie, skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Do najczęstszych przyczyn przemocy należą: konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, czy też upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Można wyróżnić następujące formy przemocy:

- fizyczna – wszelkiego rodzaju zachowania agresywne, o różnym stopniu nasilenia, odnoszące się do ciała, np. wymierzanie policzków, bicie, kopanie itp.,
- seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.),
- psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.,
- ekonomiczna – celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych;
- przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym dużo częściej, niż mówią o tym oficjalne statystyki. Działania pomocowe w tym zakresie opierają się na współpracy gmin i ośrodków pomocy społecznej m.in. ze specjalistycznymi ośrodkami poradnictwa i terapii. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego ma za zadanie pomagać przeciwdziałać temu zjawisku i zwiększyć zakres proponowanej pomocy ofiarom. Będzie również oddziaływać na większą wykrywalność występowania takich sytuacji oraz świadomość i umiejętność rozpoznawania

sytuacji przemocy wśród mieszkańców gminy. Wpłyne to na efektywniejsze możliwości i sposoby reagowania na przemoc na danym terenie.

Tabela 15. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w związku z problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	10	18	25	24	41
Liczba osób	32	58	80	77	131

Źródło: Dane z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku z pomocy związanej z problemem przemocy w rodzinie korzystało 131 osób. W porównaniu do roku bazowego (2012) ich liczba wzrosła ponad czterokrotnie.

W ramach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390), GOPS w Złejwsi Wielkiej realizuje *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Zławieś Wielka na lata 2015-2020*. Dokument został przyjęty Uchwałą nr VIII/30/2015 Rady Gminy Zławieś Wielka z dnia 19 marca 2015 roku. Podstawowym zadaniem *Programu* jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie skali tego zjawiska w Gminie Zławieś Wielka, a także zapewnienie ofiarom doznającym przemocy, bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy. Zakłada on również realizację zadań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez:

- rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- integracje działań instytucji działających wobec przemocy w rodzinie,
- stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia dla przemocy domowej,
- rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie świadomości społecznej na temat problemu przemocy.

Pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Gminy Zławieś Wielka oferuje:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu,
- Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej,
- Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu,
- Posterunek Policji w Złejwsi Wielkiej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej,

- Prokuratura Rejonowa w Toruniu,
- Sąd Rejonowy w Toruniu,
- Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przesłęstwem w Toruniu,
- Biuro Rzecznika Praw Ofiar,
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

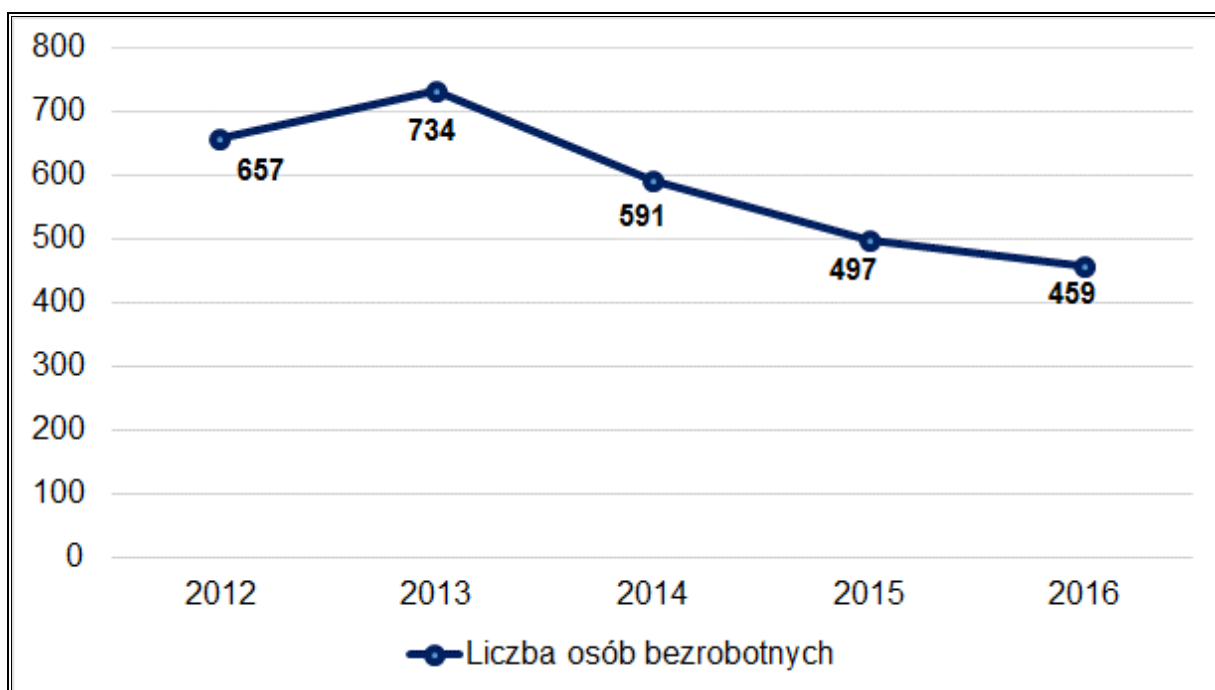
Problem przemocy w rodzinie często nie jest ujawniany. Doświadczenie przemocy od osób bliskich wpływa na wiele psychologicznych mechanizmów, które powodują, że ofiary przemocy, usprawiedliwiają sprawców. W związku z tym, przyjęte statystyki nie oddają prawdziwych rozmiarów problemu. Zjawisko to jest nazywane często problemem tzw. czterech ścian, jest procesem długotrwałym i bagatelizowanym przez osoby, które dotyka.

3.2.4. Bezrobocie

Występowanie bezrobocia jest jednym z najtrudniejszych problemów społecznych i gospodarczych. Jego następstwem są poważne zaburzenia występujące w środowisku i występowanie dyskomfortu psychicznego. Należą do nich przede wszystkim pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna. W związku z tym problemem, istnieją instytucje obsługi i wspierania bezrobotnych oraz programy skierowane do tej grupy osób.

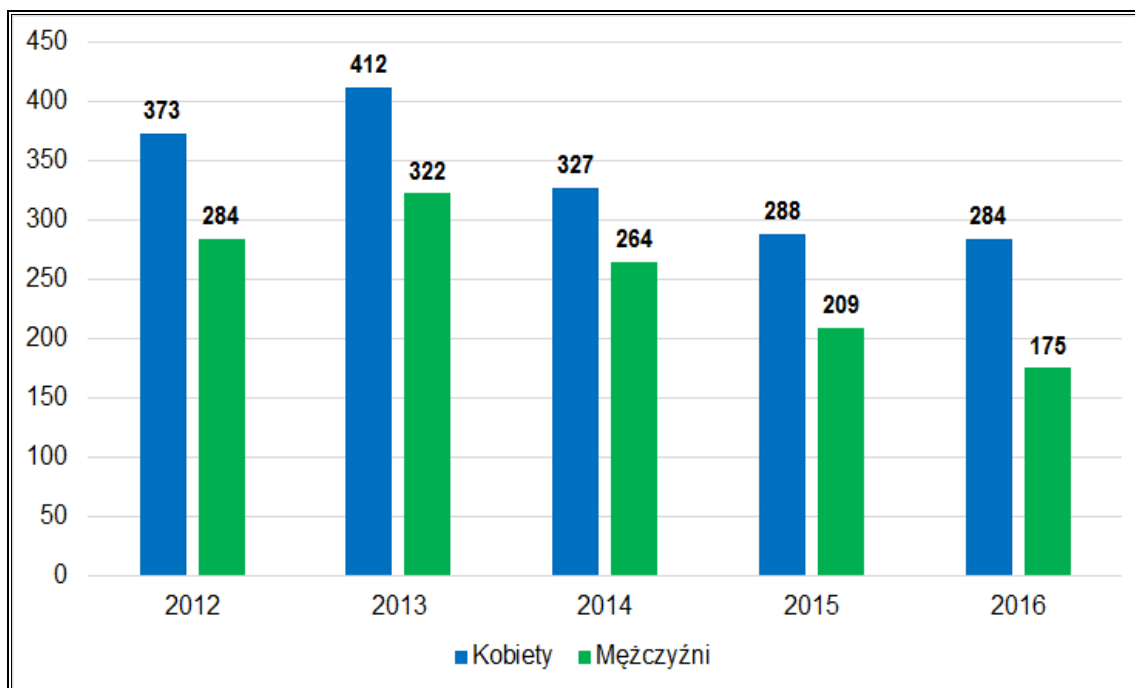
Mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka znajdują zatrudnienie w podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy, w pobliskich miejscowościach oraz miastach. W obecnej sytuacji gospodarczej Gmina dysponuje nadwyżką miejsc pracy. Pomimo wystarczającej liczby miejsc pracy, na terenie Gminy obecne jest zjawisko bezrobocia. Sytuacja ta może wynikać z niedostosowania kierunków kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych do aktualnych potrzeb rynku pracy – w konsekwencji brak odpowiedniego przygotowania do zawodu powoduje trudności w znalezieniu pracy. Dużym problemem jest również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy, która wynikać może m.in. z lęku przed utratą innych świadczeń socjalnych np. renty. Ponadto, po wprowadzeniu w życie Programu wsparcia dla rodziców „Rodzina 500+”, pracownicy GOPS w Złejwsi Wielkiej obserwują wzmożony brak zainteresowania podejmowaniem pracy wśród mieszkańców Gminy, wynikający z dysponowania wystarczającą ilością środków finansowych niezbędnych do życia.

Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012 - 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego
Zgodnie z danymi z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego, w latach 2012-2016 liczba osób bezrobotnych w porównaniu do roku bazowego (2012) spadła o 30,14%, co obrazuje Wykres 8.

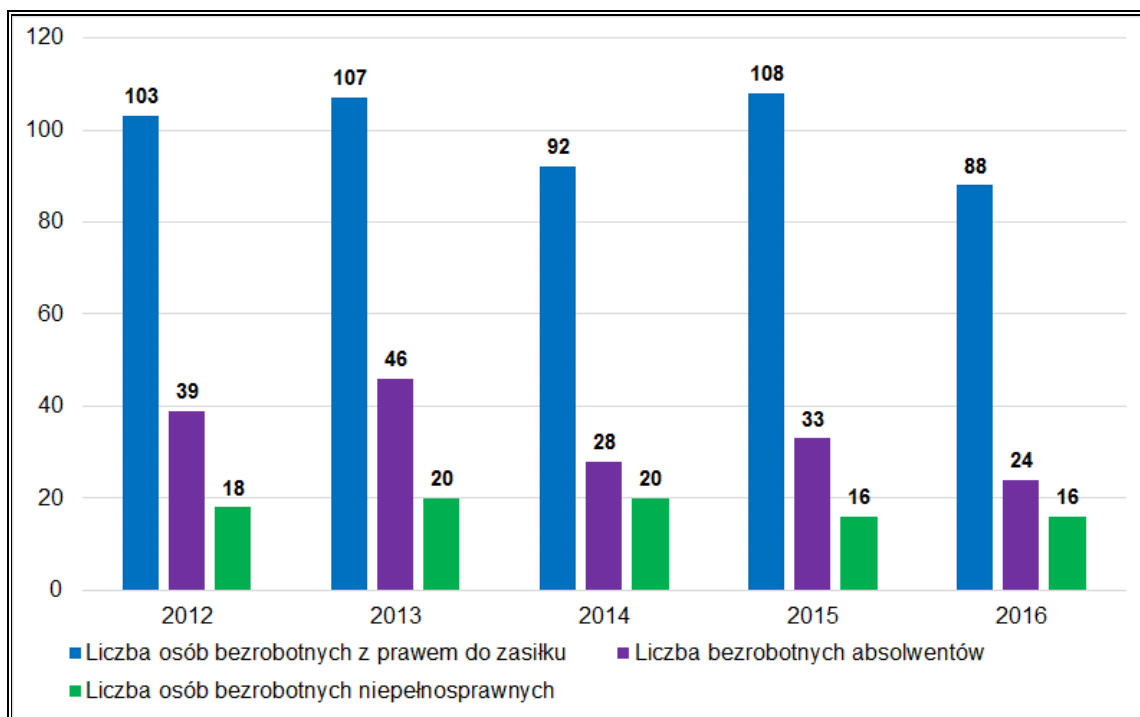
Wykres 8. Liczba bezrobotnych wg płci na terenie Gminy Zławieś Wielka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego

Na powyższym wykresie przedstawiona została liczba bezrobotnych zarejestrowanych według płci. W całym analizowanym okresie liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę bezrobotnych mężczyzn średnio o 15,22%.

Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, bezrobotnych absolwentów oraz bezrobotnych niepełnosprawnych

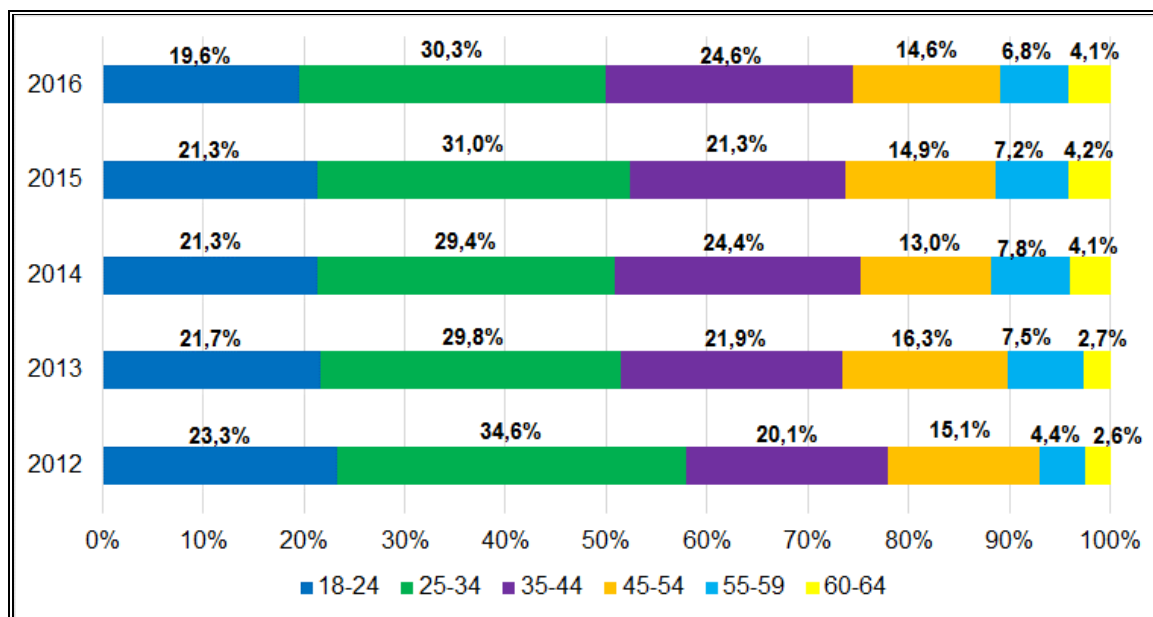
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego
Na przełomie lat 2012-2016 zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, spadła ona o 14,56%. W latach 2012-2016 nastąpił spadek liczby bezrobotnych absolwentów, wyniósł on 38,46%. W badanym okresie można zaobserwować również spadek o 11,11% liczby bezrobotnych niepełnosprawnych.

Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy na terenie Gminy Zławieś Wielka

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
do 1 miesiąca	76	72	86	61	52
1-12 miesięcy	398	436	308	272	251
12-24 miesięcy	93	134	109	80	75
powyżej 24 miesięcy	90	92	88	84	81

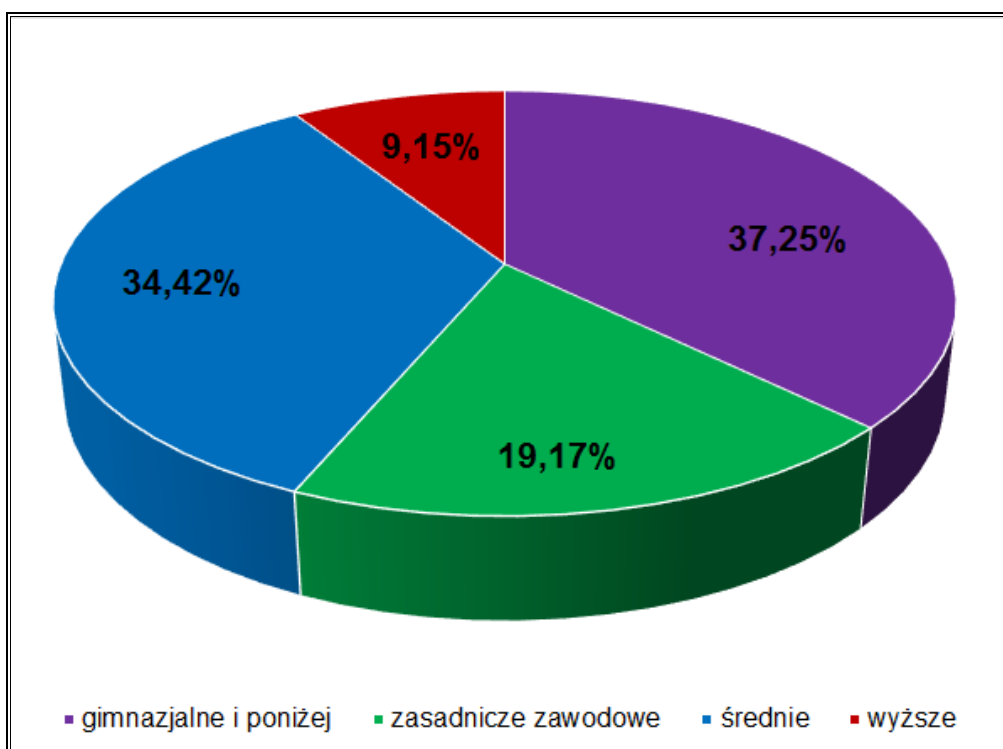
Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego
Na koniec 2016 r. najwięcej osób bezrobotnych (251 osób) pozostawało bez pracy przez okres od 1 do 12 miesięcy. Odnotowano również 81 osób pozostających bez pracy w okresie powyżej 24 miesięcy, 75 osób pozostających bez pracy w okresie od 12 do 24 miesięcy oraz 52 osoby pozostających bez zatrudnienia do 1 miesiąca.

Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych wg wieku na terenie Gminy Zławieś Wielka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego
W 2016 r. największy problem z brakiem pracy miały osoby w wieku 25-34 lata. Ich udział wynosił 30,3% wszystkich bezrobotnych. Najmniej bezrobotnych jest natomiast wśród osób powyżej 60 roku życia.

Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego

Powyższy wykres przedstawia strukturę osób bezrobotnych według wykształcenia. W 2016 roku 37,25% osób bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Najmniejszy problem ze znalezieniem pracy mają osoby z wykształceniem wyższym.

Tabela 17. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezrobocia na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	155	198	168	142	123
Liczba osób w rodzinach	570	698	586	496	392

Źródło: Dane z GOPS w Zławieś Wielkiej

Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016 uległa zmniejszeniu o 31,23%. W 2016 r. 123 rodziny korzystały z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, co stanowi spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezrobocia o 20,65% w stosunku do 2012 r.

Podsumowując, na terenie Gminy Zławieś Wielka obserwowany jest spadek zarówno liczby osób bezrobotnych, jak i osób korzystających z pomocy oraz wsparcia GOPS z powodu bezrobocia. Do zadań GOPS w zakresie pomocy osobom korzystającym ze wsparcia z powodu bezrobocia należy m.in. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy oraz upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

3.2.5. Ubóstwo

Przez ubóstwo rozumiemy brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Ubóstwo godzi w materialne podstawy bytu rodzin, zmniejsza szanse edukacyjne dzieci, często prowadzi również do rozpadu rodziny. Zjawisko to jest niestety coraz bardziej powszechne i niebezpieczne, gdyż niemożność zaspokojenia swoich potrzeb często prowadzi do frustracji oraz patologii.

Problem ubóstwa może dotknąć każdego, niezależnie od wieku, czy płci. Obowiązkiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielenie wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa w Gminie Zławieś Wielka.

Tabela 18. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2013-2016

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	256	214	212	214
Liczba osób	794	912	720	655

Źródło: Dane z GOPS w Zławieści Wielkiej

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2013-2016 uległa zmniejszeniu o 17,51%. W 2016 roku z pomocy korzystało 655 osób z 214 rodzin.

3.2.6. Uzależnienia

Uzależnienie to odczuwalny przez jednostkę nacisk zażywania określonych środków (naturalnych bądź sztucznych), które mogą wywoływać skutki niebezpieczne dla zdrowia lub życia.

Przyczyny uzależnień:

- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna, brak odporności na stres, choroby somatyczne i psychiczne, nerwice, uszkodzenia mózgu, podatność na uzależnienia, zaburzenia w funkcjonowaniu układu nerwowego;
- psychospołeczne - zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno - wychowawczego, czego przyczyną jest brak lub niedostateczne zaspokojenie określonych potrzeb jednostki, różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co może być przyczyną wycofania się jednostki w świat iluzji - w ten sposób jednostka chce uciec przed sytuacją życiową, która jest dla niej stresująca, bolesna i której nie akceptuje;
- kulturowe - określona moda, potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości, chęć zaspokojenia określonych potrzeb, brak celów i perspektyw.

ALKOHOLIZM

Alkoholizm jest przewlekłym zaburzeniem polegającym na spożywaniu nadmiernej ilości alkoholu. Jest to poważny problemem społecznym, który doprowadza ludzi do wyniszczenia zdrowotnego i psychicznego. Nałóg ten dotyczy nie tylko bezpośrednio osoby spożywającej alkohol, ale w dużej mierze wpływa na osoby znajdujące się w jego otoczeniu. Wpływa to na wzrost przestępczości i przemocy w rodzinie, ale prowadzi również do innych zakłóceń życia

rodzinnego. Efektem tego uzależnienia może być także izolacja społeczna, problemy finansowe i problemy z prawem. Problem ten dotyka coraz większej grupy ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Alkoholizm jest zjawiskiem występującym m.in. w kręgu patologii społecznej. Może on dotyczyć również każdego członka społeczeństwa.

Przeciwdziałanie i eliminacja tego zjawiska opiera się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach. Jest to niezwykle trudny i skomplikowany proces, którego warunkiem są chęci osoby, której problem dotyczy. Warunkiem wyzdrowienia takich osób jest przede wszystkim abstynencja. Wspomagana jest ona m.in. przez organizowanie specjalnych terapii uzależnień, czy udział w spotkaniach Anonimowych Alkoholików.

Tabela 19. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	10	12	25	16	35
Liczba osób	22	29	38	34	87

Źródło: Dane z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Tabela 20. Dane dotyczące uzależnienia alkoholowego

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba udzielonych porad psychologicznych	52	93	65	57	72
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	45	46	50	59	50
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	29	30	32	25	30
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	3	3	6	5	7
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	6	2	3	4	3
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	19	31	14	19	24

Źródło: Dane z GOPS w Złejwsi Wielkiej

Wg danych GOPS w Złejwsi Wielkiej, liczba osób korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu wzrasta. W latach 2012-2016, liczba udzielonych porad psychologicznych wzrosła o 38,46%. W 2016 roku 24 osoby korzystały również z różnych form terapii w tym zakresie. W powyższych tabelach przedstawione zostały dane na temat uzależnienia od alkoholu z terenu Gminy Zławieś Wielka.

Pomoc w sprawach uzależnień udzielana jest przez:

- Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej (ul. Słoneczna 28, Zławieś Wielka);
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złejwsi Wielkiej;
- Grupę Wsparcia Anonimowych Alkoholików;

- Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu (ul. Kasztanowa 16, Toruń).

Źródło: <https://www.zlawies.p/>; <http://uzl.kuj-pom.info/>

W zawiązku z problemem uzależniania alkoholowego na terenie Gminy oprócz działalności Punktu Konsultacyjnego mieszkańcy otrzymują ulotki informacyjne, a także organizowane są spotkania, warsztaty dla rodzin osób współuzależnionych.

Źródło: Informacje z GOPS w Złejwsi Wielkiej

W dniu 29 grudnia 2016 roku Rada Gminy Zławieś Wielka Uchwałą nr XXVII/175/2016 przyjęła *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych uzależnień na rok 2017*. Nadrzędnym celem *Programu* jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu na terenie Gminy Zławieś Wielka oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji zobowiązania do leczenia należy:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku nadużywania alkoholu (wystąpienie przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
- wezwanie na rozmowę osoby, której dotyczyło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 cytowanej ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.

Jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania to działania są następujące:

- skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłych,
- złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobyt osoby, której postępowanie dotyczy,
- jeśli osoba uzależniona nie stawiła się na rozmowę w terminie wskazanym przez komisję i badanie przez biegłych, wniosek kierowany jest do sądu rejonowego wraz z informacją o podjętych w tej sprawie działaniach.

Źródło: <https://www.zlawies.pl/3619,przeciwdzialanie-uzalezniom>

NARKOMANIA

Kolejnym bardzo poważnym problemem społeczeństwa, który obejmuje różne grupy społeczne i wiekowe, jest zagrożenie związane z narkomanią. Zjawisko to polega na stosowaniu środków odurzających i utracie nad tym kontroli. Narkomania jest więc stanem uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Systematyczne odurzanie się narkotykami staje się coraz bardziej zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Osoby zażywające narkotyki, często widzą w środkach odurzających metodę rozwiązywania problemów i ucieczkę od wyzwań współczesnego świata. Wpływa to na występowanie dysfunkcji społecznych, powodujących zanikanie więzi oraz systemów wartości, a nawet całkowitą degradację jednostek.

Tabela 21. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu problemu narkomanii na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	1	2	4	3	1
Liczba osób	1	2	6	5	1

Źródło: Dane z GOPS w Zławieści Wielkiej

W 2016 r. z pomocy w związku z problemem narkomanii korzystała jedna osoba.

INNE UZALEŻNIENIA

- **uzależnienie od dopalaczy**, które młodzież może zakupić przez Internet. Dopalacze mają działanie psychoaktywne, wywołują w organizmie określony stany – odurzenia, pobudzenia, euforii, halucynacje. Są to substancje zażywane w celu wywołania odpowiadającego efektu, takiego jak po zażyciu narkotyków. Osoba zażywająca nie dostrzega negatywnych konsekwencji wynikających z ich brania. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, zawał serca, udar mózgu, stany agresji, które mogą zakończyć się próbą samobójstwa lub zabójstwa, śpiączka, niewydolność nerek, wątroby. Do leczenia uzależnienia niezbędne jest ukończenie programu terapeutycznego i abstynencja. Bardzo ważnym elementem jest również uczestnictwo w tzw. grupach wsparcia;

- **uzależnienie od komputera i gier komputerowych**, najczęściej dotyczy dzieci i młodzieży i jest wynikiem ciągłej potrzeby używania komputera i grania w gry komputerowe. Powoduje to, że osoby uzależnione często nie potrafią odróżnić rzeczywistości od fikcji i w ich życiu zaczynają występować problemy społeczne, psychologiczne i somatyczne. Do negatywnych skutków tego zjawiska zalicza się m.in.: stopniowy zanik więzi rodzinnych, utrudniony rozwój intelektualny, osłabiona siła woli, osobowości i wrażliwości moralnej oraz zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych;
- **uzależnienie od hazardu**, polega na częstym, nadmiernym i powtarzającym się uprawianiu gier hazardowych. Jest to związane z silną i nieustanną potrzebą przeżywania silnego napięcia. Zjawisko to zaczyna kontrolować życie chorego i prowadzi do zaniedbania jego społecznych, zawodowych i rodzinnych zobowiązań. W miarę postępowania choroby zwiększa się izolacja społeczna. Pojawia się poczucie winy i wstydu, a chory zaczyna ukrywać swoje uzależnienie. Gracz czuje konieczność natychmiastowego zaspokajania własnych potrzeb, co może prowadzić do aktów przemocy i przestępstw dokonywanych w celu zdobycia środków do gry.

3.2.7. Bezdomność

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkaniowym - w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów ustawy o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Bezdomność wyklucza osoby z właściwego funkcjonowania w życiu społecznym oraz związana jest z występowaniem różnego rodzaju patologii. Jeśli jest to proces długotrwały, zjawisko to skutkuje zerwaniem więzi społecznych i utratą tożsamości. Do zadań własnych gminy należy udzielanie pomocy bezdomnym. Może ona przybrać formę przydzielania schronienia, posiłku, ubrania, czy zasiłku celowego na leczenie.

W Gminie Zławieś Wielka problem bezdomności występuje. Osoby bezdomne kierowane są do schroniska poza terenem Gminy. Obecnie na terenie Gminy znajdują się mieszkania komunalne. Zgodnie z informacjami otrzymanymi od pracowników GOPS w Złejwsi Wielkiej, problem bezdomności na terenie Gminy wynika najczęściej z powodu alkoholizmu.

Tabela 22. Liczba osób umieszczonych w schroniskach w związku z problemem bezdomności z terenu Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób bezdomnych, w tym:	9	14	10	10	14
kobiety	1	2	3	1	2
mężczyźni	8	12	7	9	12
w tym: niepełnosprawni	2	2	2	6	7

Źródło: Dane z GOPS w Złejwsi Wielkiej

W 2016 r. odnotowano 14 osób bezdomnych umieszczonych w schroniskach, co na przestrzeni lat 2012-2016 stanowi wzrost tej liczby o 55,56%. Wśród osób umieszczonych w schroniskach z powodu problemu bezdomności przeważają mężczyźni (12 osób).

3.2.8. Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Osoby z dysfunkcjami zdrowotnymi, często mają ograniczony udział w życiu społecznym i nie funkcjonują w nim prawidłowo.

Dyskryminacja ludzi niepełnosprawnych pojawia się w wielu sferach życia społecznego. Osoby takie na co dzień napotykają na swej drodze różnego rodzaju bariery, takie jak m.in. bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji oraz izolacja społeczna.

Osoby niepełnosprawne funkcjonują inaczej i potrzebują pomocy ze strony społeczeństwa. Niezbędna jest zmiana stereotypowych postaw społeczeństwa, dzięki możliwości bezpośredniego kontaktu z osobami niepełnosprawnymi (np. w pracy), który będzie dawał większe szanse na zniwelowanie tego problemu społecznego.

Gmina Zławieś Wielka nie prowadzi instytucjonalnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych takich jak Środowiskowe Domy Samopomocy, czy Dienne Domy Pomocy Społecznej.

Tabela 23. Osoby zaliczane do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem (o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o wskazaniach do ulg i uprawnień) lub wyrokiem sądu w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób z jednym symbolem przyczyn niepełnosprawności					
ogółem	125	89	96	110	97
kobiety	76	44	52	57	52
mężczyźni	49	45	44	53	45
Liczba osób z dwoma symbolami przyczyn niepełnosprawności					
ogółem	32	26	27	32	17
kobiety	17	14	13	13	2
mężczyźni	15	12	14	19	15
Liczba osób z trzema symbolami przyczyn niepełnosprawności					
ogółem	7	7	2	8	1
kobiety	3	3	1	5	0
mężczyźni	4	4	1	3	1

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Toruniu

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące osób zaliczanych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem (o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o wskazaniach do ulg i uprawnień) lub wyrokiem sądu w latach 2012-2016. Liczba osób niepełnosprawnych z jednym symbolem przyczyn niepełnosprawności na przełomie 2012-2016 uległa zmniejszeniu o 22,4%. W 2016 r. najmniejszą grupę stanowiły osoby z trzema symbolami przyczyn niepełnosprawności (0,87% ogółu osób niepełnosprawnych).

Na terenie Gminy Zławieś Wielka istnieją budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak nadal potrzebne są działania i inwestycyjne mające na celu zniesienie barier architektonicznych.

W przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi Gmina Zławieś Wielka świadczy pomoc niepieniężną. Działa w szerokich płaszczyznach poprzez realizację m.in. posiłków, usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Tabela 24. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób	0	0	8	12	20
Liczba świadczeń	0	0	929	1 730	1 671

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka za 2016 rok

W latach 2014-2016 liczba świadczeń związanych ze specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi wzrosła o 79,87%. W 2016 r. z usług specjalistycznych korzystało 20 osób. W stosunku do roku bazowego (2014) ta liczba uległa zwiększeniu ponad dwukrotnie.

3.2.9. Problemy osób starszych

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie ruchowe i spadek samodzielności życiowej oraz stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najważniejszymi problemami osób starszych są: samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedośćność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym przez właściwe instytucje i programy jest jednym z wyzwań, z którym musi zmierzyć się każda jednostka samorządu terytorialnego.

Seniorzy z terenu Gminy Zławieś Wielka mają możliwość korzystania z klubu seniora oraz Uniwersytetu III wieku zlokalizowanych przy Domu Kultury w Górsku. Ponadto, mogą oni korzystać z parafialnego klubu seniora w Czarnowie oraz brać udział w zespołach śpiewaczych. Seniorzy mogą również angażować się w działalność Kół Gospodyń Wiejskich prężnie działających w większości sołectw na terenie Gminy Zławieś Wielka. Brak jest placówek wsparcia dziennego dla osób starszych. Jediną formą wsparcia są usługi opiekuńcze, które nie pokrywają w pełni zapotrzebowania.

Źródło: Informacje z GOPS w Zławieś Wielkiej

Tabela 25. Mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka powyżej 60 roku życia (stan na 31.12.2016 r.)

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	856	420	436
65-69 lat	627	303	324
70-74 lata	316	142	174
75-79 lat	229	94	135
80-84 lata	167	60	107
85 i więcej	158	40	118
Razem	2 353	1 059	1 294

Źródło: Dane z GUS

W 2016 roku w Gminie Zławieś Wielka zamieszkiwały 2 353 osoby powyżej 60 roku życia. Wśród nich przeważały kobiety, które stanowiły 54,99% osób starszych. W związku z problemem starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy, prognozuje się systematyczny wzrost liczby osób starszych w przyszłości.

WYKLUCZENIE CYFROWE

Pojęcie wykluczenia cyfrowego odnosi się do różnic pomiędzy osobami, które mają regularny dostęp do technologii cyfrowych i informacyjnych i potrafią efektywnie z niego korzystać, a tymi, którzy tego dostępu nie posiadają (lub nie potrafią z niego skorzystać). Problem wykluczenia cyfrowego może mieć dwa źródła:

- brak możliwości korzystania z odpowiedniego sprzętu i oprogramowania (tzw. bariery twarde);
- brak wiedzy i umiejętności (tzw. bariery miękkie).

Należy zaznaczyć, że korzystanie z Internetu jest mocno związane z wiekiem – im osoby starsze, tym rzadziej korzystają z Internetu. Wzrost liczby osób starszych (starzenie się społeczeństwa) powoduje nasilenie się zjawiska wykluczenia cyfrowego, spowodowanego barierami psychologicznymi – brakiem wiedzy i umiejętności. Kluczowe znaczenie dla wykluczenia cyfrowego, uwarunkowanego powodami miękkimi mają także: brak potrzeby, motywacji i kompetencji. Szczególnie dużą skalę tego zjawiska obserwuje się w niektórych grupach społeczno – ekonomicznych takich jak: emeryci, rolnicy, renciści, gdzie odsetek użytkowników Internetu jest bardzo niski.

W nawiązaniu do wyżej przedstawionych problemów, kluczowe jest stymulowanie potrzeb, wzbudzanie motywacji i rozwijanie kompetencji korzystania z Internetu. Ponadto, należy komunikować korzyści związane z korzystaniem z Internetu i pokazywać konkretne zastosowania w kontekście sytuacji dobrze znanych osobom niekorzystającym.

Przy formułowaniu zadań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, należy zwrócić szczególną uwagę na określone grupy: osoby starsze, nieaktywne zawodowo, mniej zamożne, gorzej wykształcone – do tych grup powinny trafiać działania związane z cyfrowym włączeniem. Duże znaczenie dla e-integracji ma także zwiększenie dostępności serwisów internetowych oraz programy szkoleniowe.

Gmina Zławieś Wielka brała udział w dwóch edycjach projektu realizowanego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego pn. "Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego". Głównym celem projektu jest likwidowanie wykluczenia cyfrowego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego poprzez zapewnienie dostępu do Internetu, technologii informacyjnych i wiedzy. Dzięki udziałowi w obydwu edycjach z pomocy na terenie Gminy Zławieś Wielka skorzystały 53 osoby. Otrzymały one wsparcie w postaci:

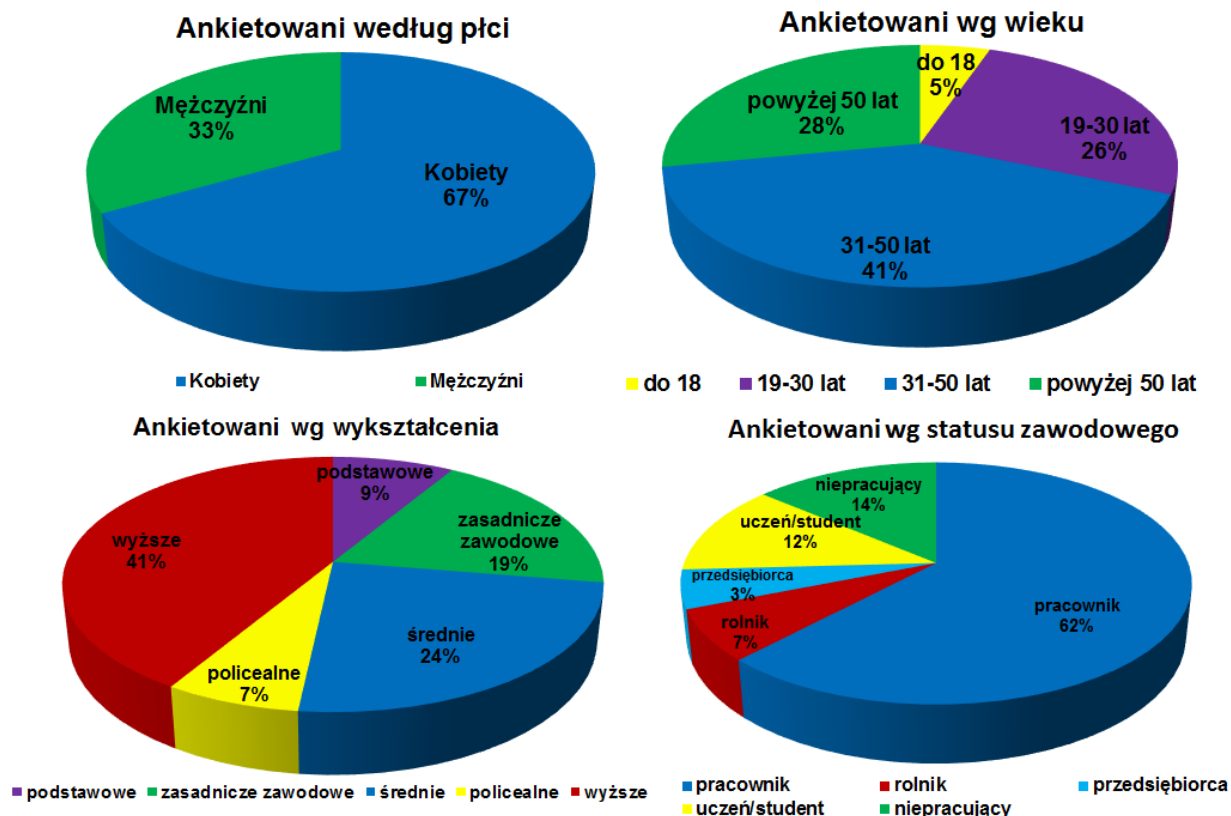
- sprzętu komputerowego wraz z zainstalowanym oprogramowaniem,
- dostęp do Internetu,
- usługi serwisu oraz helpdesku,
- doposażenia dla osób niepełnosprawnych.

3.3. Wyniki badania ankietowego

W ramach opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027*, wśród mieszkańców Gminy przeprowadzono ankietyzację w celu zdiagnozowania problemów społecznych.

Ankieta składała się z 12 pytań zamkniętych oraz jednego pytania otwartego, dotyczących sfery społecznej, w których poproszono ankietowanych o wyrażenie opinii na temat sytuacji społecznej mieszkańców Gminy. Pytania dotyczyły następujących obszarów: ubóstwa, niepełnosprawności, dostępu do służby zdrowia, osób starszych, uzależnień oraz bezpieczeństwa.

W ankiecie wzięło udział 57 osób. Charakterystykę osób ankietowanych przedstawiono poniżej, natomiast wyniki ankiety dotyczące pytań otwartych i zamkniętych zawarto w **Załączniku 1** do niniejszej Strategii.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** – to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** – to wszystkie zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** – to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** – to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej

części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania Gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla Gminy Zławieś Wielka, w której zaprezentowane są mocne, słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 26. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • działalność GOPS, który umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz ich integracji ze środowiskiem; • działalność licznych organizacji pozarządowych na terenie Gminy (stowarzyszenia, fundacje itp.); • posiadanie dokumentów i realizacja ich założeń tj.: <i>Program współpracy Gminy Zławieś Wielka z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego; Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych uzależnień; Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Zławieś Wielka; Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2019;</i> • wzrost liczby ludności; • spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej; • spadek liczby osób bezrobotnych; • spadek liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia; • spadek liczby niepełnosprawnych z jednym symbolem przyczyn niepełnosprawności; 	<ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne zjawiska demograficzne – starzejące się społeczeństwo, wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym; • wysoki odsetek osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata; • niechęć mieszkańców do podejmowania pracy; • wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy z powodu problemów z alkoholem, • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych; • duży odsetek kobiet w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy; • niewystarczający zakres usług w zakresie ochrony zdrowia, w tym szczególnie usług specjalistycznej ochrony zdrowia; • wzrost liczby osób bezdomnych; • brak instytucjonalnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych takich jak Środowiskowe Domy Samopomocy czy Dienne Domy Pomocy Społecznej; • brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych; • wzrastająca liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług z zakresu zaburzeń psychicznych,

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

<ul style="list-style-type: none"> • spadek przestępczości; • prowadzenie specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz wsparcia usługowego dzieci psychicznie chorych; • funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego przy GOPS w Złejwsi Wielkiej, Grupy Wsparcia AA, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złejwsi Wielkiej, • współpraca GOPS z Miejskim Ośrodkiem Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej; • szeroko rozwinięta możliwość korzystania osób starszych z klubów seniora, Uniwersytetu III wieku, zespołów śpiewaczych oraz Kół Gospodyń Wiejskich; • udział Gminy w I i II edycji programu "Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego"; • zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; • nadwyżka miejsc pracy; • spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa; • świadczenie pomocy niepieniężnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, • zmniejszenie liczby osób i rodzin borykających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; • wzrost liczby przedsiębiorstw; 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; • utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań; 	<ul style="list-style-type: none"> • malejący przyrost naturalny; • starzenie się społeczeństwa; • konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji; • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Gminy Zławieś Wielka dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień, czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze

szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. W związku z tym, w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia, czyli lat 2017-2027.

4.1. Prognoza demograficzna

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

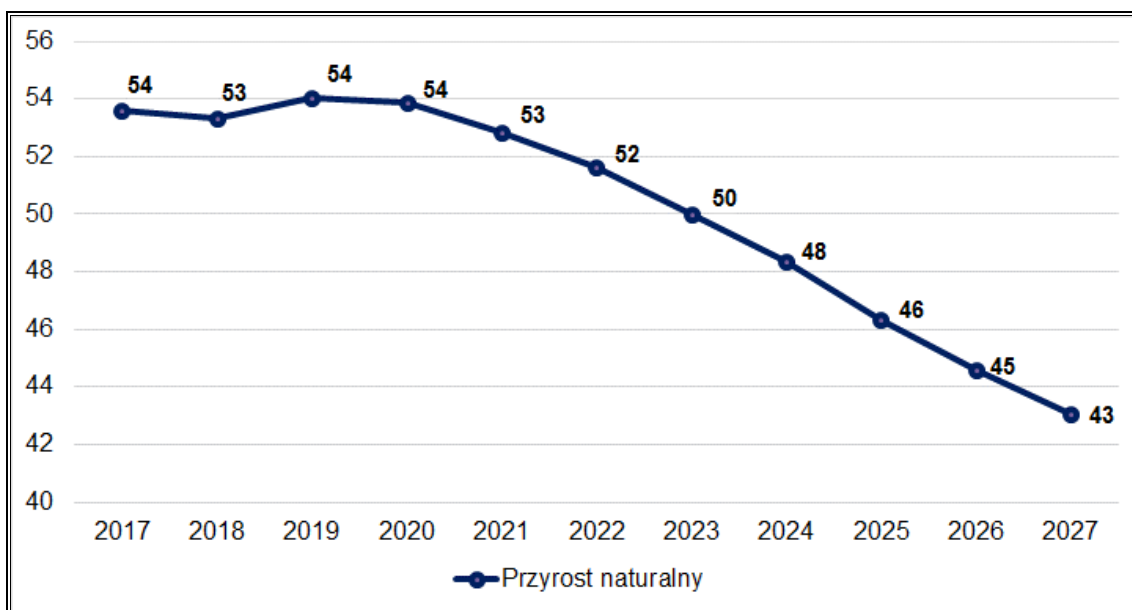
Na podstawie *Prognozy dla powiatu toruńskiego na lata 2014-2050* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2017-2027 na terenie Gminy Zławieś Wielka liczba urodzeń żywych będzie wykazywać niewielkie wahania, a liczba zgonów przyjmie trend rosnący. Oznacza to, że w analizowanych latach nastąpi wzrost liczby zgonów na tym terenie (od roku 2017 – 93 osoby do roku 2027 – 104 osoby). Przyrost naturalny (różnica między urodzeniami a zgonami) na terenie Gminy Zławieś Wielka będzie kształtować się na dodatnim malejącym poziomie.

Tabela 27. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2017	147	93	54
2018	148	94	53
2019	149	95	54
2020	150	96	54
2021	150	97	53
2022	150	98	52
2023	149	99	50
2024	148	100	48
2025	148	101	46
2026	147	103	45
2027	147	104	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez GUS

Wykres 12. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku

Źródło: Opracowanie własne

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Saldo migracji to różnica między osobami, które w danym roku osiedliły się na terenie Gminy, a osobami, które wyprowadziły się z jej terenu.

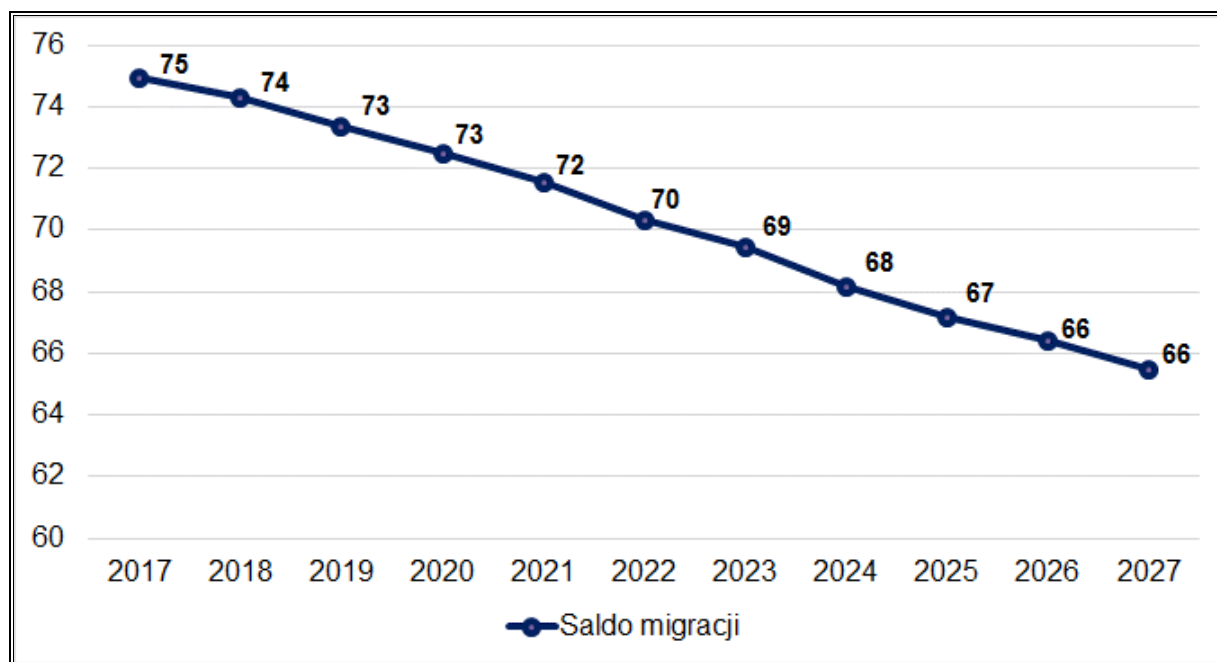
Zgodnie z prognozą do 2027 roku, saldo migracji na pobyt stały w Gminie Zławieś Wielka przyjmie trend malejący. Szczegółowa prognoza salda migracji na lata 2017-2027 została przedstawiona w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 28. Prognoza salda migracji w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku

Lata	Napływy	Odpływy	Saldo migracji
2017	221	146	75
2018	218	144	74
2019	215	142	73
2020	213	140	73
2021	210	138	72
2022	207	136	70
2023	204	134	69
2024	200	132	68
2025	197	130	67
2026	195	128	66
2027	192	127	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez GUS

Wykres 13. Prognoza salda migracji w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku

Źródło: Opracowanie własne

PROGNOZA LUDNOŚCI

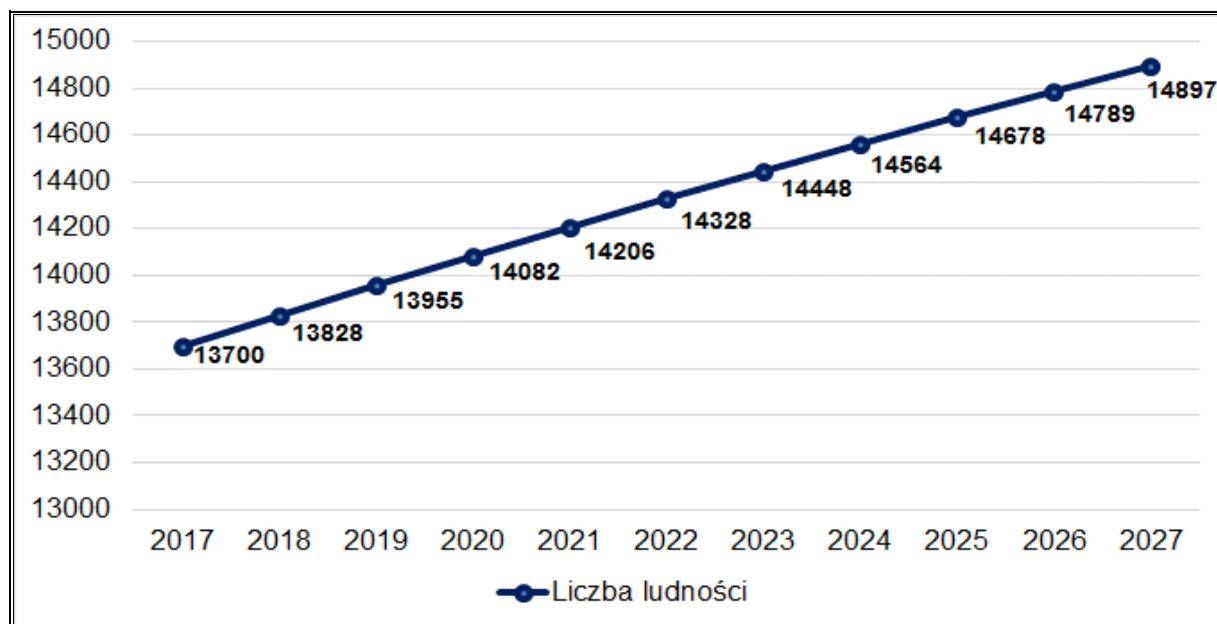
Na podstawie prognozy salda migracji i przyrostu naturalnego przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Zławieś Wielka w latach 2017 - 2027. Prognozuje się systematyczny wzrost liczby mieszkańców Gminy w kolejnych latach.

Tabela 29. Prognoza liczby ludności Gminy Zławieś Wielka do 2027 r.

Lata	Saldo migracji	Przyrost naturalny	Liczba ludności
2014	80	56	13 310
2015	78	55	13 442
2016	76	54	13 572
2017	75	54	13 700
2018	74	53	13 828
2019	73	54	13 955
2020	73	54	14 082
2021	72	53	14 206
2022	70	52	14 328
2023	69	50	14 448
2024	68	48	14 564
2025	67	46	14 678
2026	66	45	14 789
2027	66	43	14 897

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez GUS

Wykres 14. Prognoza liczby ludności Gminy Zławieś Wielka do 2027 roku

Źródło: Opracowanie własne

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŻŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Tabela 30. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Żławieś Wielka do 2027 roku

Wyszczególnienie	Prognoza ludności wg wieku										
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ogółem	13700	13828	13955	14082	14206	14328	14448	14564	14678	14789	14897
0-4 lata	730	734	735	737	740	742	741	739	736	732	728
5-9 lat	862	812	791	781	777	778	781	781	783	785	786
10-14 lat	842	900	925	930	925	909	859	836	824	818	817
15-19 lat	822	818	826	832	844	863	922	948	955	951	936
20-24 lata	871	841	825	817	818	828	823	831	837	850	870
25-29 lat	982	976	966	951	920	884	855	838	829	829	837
30-34 lata	1108	1092	1065	1041	1031	1023	1017	1004	985	954	918
35-39 lat	1193	1206	1214	1223	1215	1191	1172	1142	1116	1103	1093
40-44 lata	1180	1202	1228	1237	1235	1249	1264	1273	1282	1274	1249
45-49 lat	914	974	1028	1085	1155	1205	1229	1256	1266	1266	1282
50-54 lata	816	819	818	843	869	916	975	1029	1087	1157	1207
55-59 lat	862	837	826	810	809	804	807	807	833	860	906
60-64 lata	856	868	882	881	859	831	808	799	784	784	781
65-69 lat	664	701	719	751	778	803	816	830	831	811	786
70-74 lata	362	410	471	524	561	601	636	654	684	711	735
75-79 lat	259	254	251	256	285	315	358	411	457	491	527
80-84 lata	203	204	202	199	200	199	196	194	198	222	247
Powyżej 85	176	180	183	185	185	188	190	190	190	191	193

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez GUS

Tabela 31. Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku

Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku											
Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2433	2446	2450	2448	2441	2428	2381	2356	2342	2335	2332
Ludności w wieku produkcyjnym	8749	8764	8797	8838	8897	8964	9063	9130	9190	9245	9297
Ludność w wieku poprodukcyjnym	2519	2618	2708	2796	2867	2936	3004	3079	3145	3209	3268

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050 opracowanej przez GUS

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Wzrost poziomu wykształcenia jest jednym z czynników określających rozwój społeczeństwa. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w sposób znaczący na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Zachowanie trendów dążenia społeczeństwa do podwyższania i uzupełniania wykształcenia pozwala sądzić, że dane dotyczące poziomu wykształcenia z roku na rok będą ulegały poprawie. Zjawisko będzie dotyczyło przede wszystkim osób z wykształceniem średnim, które będą dążyły do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub magistra, w marginalny sposób osób starszych z wykształceniem podstawowym.

4.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że rezultatem realizacji działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2027” będzie wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców Gminy oraz zmniejszenie zasięgu występujących na jej terenie problemów społecznych, które zostały szczegółowo scharakteryzowane w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 32. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, – spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, – realizacja projektów mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia, – prowadzenie kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo, – poprawa dostępności do specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, – zwiększenie dostępu do udziału w zajęciach świetlic środowiskowych dla dzieci z całego terenu Gminy,
Niepożądane zjawiska społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, – eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, – zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości,
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> – spadek liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywizacji zawodowej, – wzrost liczby miejsc pracy w wyniku powstawania nowych podmiotów gospodarczych i rozwoju ekonomii społecznej, – poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców Gminy i spadek liczby rodzin ubogich, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, – zwiększenie dostępu do rynku pracy, – rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych,
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – wzrost liczby zrealizowanych programów profilaktycznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
	dotyczących uzależnień, – rozwój specjalistycznego poradnictwa, – zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień,
Bezdomność	– spadek liczby osób bezdomnych, – spadek liczby osób narażonych na bezdomność z powodu bezrobocia, ubóstwa poprzez działania na rzecz pobudzania aktywności zawodowej i rozwoju kwalifikacji,
Niepełnosprawność	– powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych, – pobudzenie zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Starość	– poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie domów pomocy społecznej, – wzrost liczby osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, – rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozowane zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Gminy w zakresie pomocy społecznej.

W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi.

5. Cele strategiczne projektowanych zmian

Przeprowadzona diagnoza społeczna, zwłaszcza w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **wizji rozwoju Gminy Zławieś Wielka w sferze rozwiązywania problemów społecznych**, która brzmi następująco:

„GMINA ZŁAWIEŚ WIELKA – GMINA ZAPEWNIAJĄCA ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA SPOŁECZNEGO, WSPIERAJĄCA OSOBY WYKLUCZONE SPOŁECZNIE I TWORZĄCA OPTIMALNE WARUNKI DLA FUNKCJONOWANIA MIESZKAŃCÓW”

Tak sformułowana wizja rozwoju Gminy Zławieś Wielka w sferze rozwiązywania problemów społecznych obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowana jest

do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników GOPS oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano **9 problemowych obszarów priorytetowych**:

- I. **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.**
- II. **Przemoc w rodzinie.**
- III. **Przestępczość.**
- IV. **Bezrobocie.**
- V. **Ubóstwo.**
- VI. **Uzależnienia.**
- VII. **Bezdomność.**
- VIII. **Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.**
- IX. **Problemy osób starszych.**

Dla każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 33. Cele strategiczne Gminy Zławieś Wielka

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
I.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.
II.	Przemoc w rodzinie	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.
III.	Przestępczość	Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.
IV.	Bezrobocie	Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.
V.	Ubóstwo	Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.
VI.	Uzależnienia	Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.
VII.	Bezdomność	Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.
VIII.	Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie	Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.
IX.	Problemy osób starszych	Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
		warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Tabela 34. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie. 2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przewyżczeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin.
Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia. 2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych. 2. Wspieranie i rozwój ekonomii społecznej.
Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym. 2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.
Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień. 2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek. 3. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.
Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. 2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.
Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekłe chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. 2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.
Cel strategiczny 9.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.	wolontariatu na rzecz pomocy seniorom. 2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* jest zadaniem własnym Gminy. We wprowadzeniu w życie poszczególnych celów będą czynnie uczestniczyć wszystkie podmioty realizujące zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej, natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej będzie koordynatorem realizacji celów wskazanych w Strategii.

Ponadto, w realizacji Strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji i podmiotów, działających na terenie Gminy:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Posterunku Policji w Złejwsi Wielkiej;
- Powiatowego Urzędu Pracy;
- szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;
- placówek kulturalnych i sportowych;
- organizacji pozarządowych.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy.

Programami służącymi do wdrażania Strategii są:

- *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych uzależnień na rok 2017;*
- *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Zławieś Wielka na lata 2015-2020;*
- *Program współpracy Gminy Zławieś Wielka z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2017;*
- *Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zławieś Wielka na lata 2017-2019.*

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach – począwszy od samodzielnej realizacji działania przez GOPS lub inne podmioty, poprzez

współpracę partnerską, aż po zlecenie zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zławieś Wielka” obejmują lata 2017-2027, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje),
- środki z funduszu krajowego (PFRON),
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, w tym:

1. w obszarze ludności:
 - przyrost naturalny;
 - saldo migracji;
2. w obszarze pomocy społecznej:
 - liczba beneficjentów pomocy społecznej;
 - powody korzystania z pomocy;
 - formy udzielanej pomocy;
3. w obszarze rynku pracy:
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych;
4. w obszarze edukacji:

- liczba dzieci w szkołach i przedszkolach;
- liczba ludności z podziałem na wykształcenie;
- liczba programów i projektów przyjętych do realizacji;
- ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z:

- danych statystycznych GUS,
- Urzędu Gminy w Złejwsi Wielkiej,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złejwsi Wielkiej,
- placówek oświatowych z terenu Gminy,
- Posterunku Policji w Złejwsi Wielkiej,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Wskaźnikiem realizacji celów strategicznych będzie nie tylko zmniejszająca się liczba świadczeniobiorców oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie najbardziej potrzebujących, ale przede wszystkim poziom zadowolenia mieszkańców Gminy z jakości życia na terenie Gminy Zławieś Wielka. Jakość życia na terenie Gminy będzie z kolei weryfikowana na podstawie mierników zawartych w poniższej tabeli.

Tabela 35. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
<p>Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.</p>	1. Wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie	GOPS	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej; – liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne; – liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną; – liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym;
	2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przewyciężeniu trudności opiekuńczo-wychowawczych	GOPS	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina poniosła koszty; – liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny; – liczba i rodzaj zorganizowanych wyjazdów/zajęć dla dzieci i młodzieży w celu zagospodarowania wolnego czasu; – liczba rodzin pobierających świadczenie w ramach Programu Rodzina 500+; – liczba asystentów rodziny; – liczba diagnoz dotyczących analizy rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej;
	3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin	GOPS	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej, Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej, Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu, Poradnia Psychologiczno-	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystająca ze szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze; – liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa; – liczba rodzin, które odbyły terapię; – liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży; – liczba zrealizowanych projektów mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia; – liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo;

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
			Pedagogiczna w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej	
Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy	1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia.	GOPS	Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Złejwsi Wielkiej, PCPR, Kuratorzy, Szkoły, Sądy, GKRPA, Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart; – Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart; – Liczba powołanych grup roboczych; – Liczba rodzin objęta działaniami edukacyjnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; – Liczba przygotowanych materiałów profilaktycznych; – Liczba pracowników biorąca udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; – Liczba osób stosujących przemoc skierowana do podjęcia leczenia lub terapii; – Liczba wizyt monitorujących środowiska zagrożonych przemocą; – Liczba odebranych dzieci w trybie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
	2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.	GOPS	Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Złejwsi Wielkiej, PCPR, Kuratorzy, Szkoły, Sądy, GKRPA, Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej	<ul style="list-style-type: none"> – liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; – liczba podmiotów uczestnicząca we wspólnych szkoleniach, konferencjach, seminariach; – liczba zorganizowanych konferencji i szkoleń;

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
<p>Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.</p>	<p>1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.</p>	<p>GOPS</p>	<p>Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej, Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu Posterunek Policji w Złejwsi Wielkiej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; – liczba podmiotów zaangażowanych do realizacji zadania;
<p>Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.</p>	<p>1. Wspieranie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.</p>	<p>GOPS</p>	<p>PUP, Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych; – liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych; – liczba zawartych kontraktów socjalnych; – liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia; – liczba osób uczestniczących w projektach w zakresie aktywizacji społeczno -zawodowej;
	<p>2. Wspieranie i rozwój ekonomii społecznej.</p>	<p>GOPS</p>	<p>PUP</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych szkoleń i kursów; – liczba osób, które podjęły pracę po zakończeniu realizacji projektów/szkoleń/kursów; – liczba funkcjonujących spółdzielni socjalnych na terenie gminy; – liczba wspartych spółdzielni socjalnych poprzez

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
				zlecenie realizacji zadań;
Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym.	GOPS	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej	– liczba wydawanych posiłków; – liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu ubóstwa; – liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne z powodu ubóstwa; – liczba bezrobotnych, która otrzymała zasiłek okresowy / celowy;
	2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.	GOPS	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej	– liczba zrealizowanych projektów na rzecz pomocy osobom ubogim; – liczba uczestników projektów na rzecz ograniczenia ubóstwa;
Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.	1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień.	GOPS	Posterunek Policji w Złejwsi Wielkiej, Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej	– liczba zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień; – liczba zrealizowanych programów pomocy dla dzieci i młodzieży uzależnionych od gier komputerowych i Internetu; – liczba programów i artykułów w mediach lokalnych w zakresie uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
	2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek.	GOPS	Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu; Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmży	– liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych;

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
	3. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.	GOPS	Oddział w Złejwsi Wielkiej Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu; Punkt Konsultacyjny przy GOPS w Złejwsi Wielkiej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmży Oddział w Złejwsi Wielkiej	– liczba wspartych instytucji, stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz osób uzależnionych
Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.	GOPS	Organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności; – liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne, niepieniężne; – liczba osób objętych pomocą doraźną lub okresową w postaci jednego gorącego posiłku dziennie; – liczba osób bezdomnych skierowanych do schroniska; – liczba osób bezdomnych umieszczonych w noclegowniach i ogrzewalniach; – liczba umów zawarta ze schroniskami dla osób bezdomnych na świadczenie pomocy w formie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
	2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.	GOPS	Urząd Gminy w Zławiejsi Wielkiej	schronienia; – liczba osób, którym udzielono schronienia (skierowanie do schroniska); – liczba mieszkań komunalnych; – liczba zamian mieszkań zadłużonych na mieszkania o niższym standardzie i niższych opłatach czynszowych; – liczba osób zagrożonych bezdomnością wykonujących prace społecznie użyteczne; – liczba osób otrzymująca dodatki mieszkaniowe
Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	GOPS	PUP, organizacje pozarządowe	– liczba projektów zrealizowanych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych; – współorganizowanie i promowanie wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
	2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.	GOPS	PUP, organizacje pozarządowe, PCPR	– liczba osób pobierająca świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne; – liczba osób zatrudnionych przez GOPS; sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi; – liczba rodzin pobierająca zasiłek dla opiekunów; – liczba rodzin/osób sprawująca opiekę nad chorym członkiem rodziny, będącym osobą niepełnosprawną (zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy); – liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej;

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA
NA LATA 2017-2027**

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
				<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym przyznano pomoc usługową; – liczba osób niepełnosprawnych umieszczonych w DPS; – liczba osób objętych usługami specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; – liczba podmiotów/institucji w których nie ma barier architektonicznych; – liczba nowych jednostek/institucji która zlikwidowała bariery architektoniczne; – liczba asystentów osób niepełnosprawnych; – liczba osób niepełnosprawnych, które znalazły pracę;
<p>Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.</p>	<p>1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.</p>	<p>GOPS</p>	<p>organizacje pozarządowe; samorządy lokalne; Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi; – liczba osób starszych objęta pomocą GOPS; – liczba wolontariuszy zajmujących się osobami starszymi; – liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych;
	<p>2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.</p>	<p>GOPS</p>	<p>Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Złejwsi Małej Samorządy mieszkańców sołtysi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób działająca w organizacjach i stowarzyszeniach na rzecz osób starszych; – liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych w kierunku zwiększenia aktywności osób starszych; – liczba spotkań, wyjazdów integracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

9. Spis tabel

Tabela 1. Zagospodarowanie gruntów na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2014 r.	12
Tabela 2. Liczebność Gminy Zławieś Wielka z podziałem na płeć.....	13
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku.....	14
Tabela 4. Liczba osób w Gminie Zławieś Wielka w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2012-2016.....	15
Tabela 5. Przyrost naturalny w Gminie Zławieś Wielka w latach 2012-2016.....	16
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej wg sektorów na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016	17
Tabela 7. Struktura działalności gospodarczej wg sekcji na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012 - 2016 roku	18
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2015.....	20
Tabela 9. Wyposażenie mieszkań na terenie Gminy Zławieś Wielka w instalacje techniczno-sanitarne	20
Tabela 11. Współczynnik skolaryzacji (%) brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Gminy Zławieś Wielka	23
Tabela 12. Charakterystyka pomocy społecznej przyznanej przez GOPS mieszkańcom Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku	30
Tabela 13. Dane o osobach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zławieś Wielka w latach 2014-2016	31
Tabela 14. Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016	37
Tabela 15. Przestępczość na terenie Gminy Zławieś Wielka	39
Tabela 16. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w związku z problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016.....	41
Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy na terenie Gminy Zławieś Wielka.....	44
Tabela 18. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezrobocia na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016.....	46
Tabela 19. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2013-2016.....	47
Tabela 20. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016.....	48
Tabela 21. Dane dotyczące uzależnienia alkoholowego	48
Tabela 22. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu problemu narkomanii na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016	50
Tabela 23. Liczba osób umieszczonych w schroniskach w związku z problemem bezdomności z terenu Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016	52
Tabela 24. Osoby zaliczane do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem (o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o wskazaniach do ulg i uprawnień) lub wyrokiem sądu w latach 2012-2016	53
Tabela 25. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....	53
Tabela 26. Mieszkańcy Gminy Zławieś Wielka powyżej 60 roku życia (stan na 31.12.2016 r.).....	55
Tabela 27. Analiza SWOT	58
Tabela 28. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku.....	61
Tabela 29. Prognoza salda migracji w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku.....	62
Tabela 30. Prognoza liczby ludności Gminy Zławieś Wielka do 2027 r.	63
Tabela 31. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Zławieś Wielka do 2027 roku	64
Tabela 32. Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku.....	65

Tabela 33. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</i>	66
Tabela 34. Cele strategiczne Gminy Zławieś Wielka	68
Tabela 35. Kierunki niezbędnych działań	69
Tabela 36. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań	73

10. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Zławieś Wielka w latach 2012-2016	13
Wykres 2. Struktura ludności Gminy Zławieś Wielka wg płci w latach 2012-2016	13
Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Zławieś Wielka w latach 2012-2016	16
Wykres 4. Struktura działalności gospodarczej wg sekcji na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2016 roku	19
Wykres 5. Liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Zławieś Wielka z wyłączeniem oddziałów przedszkolnych (stan na dzień 30.05.2017 r.)	22
Wykres 6. Liczba etatów nauczycielskich w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Zławieś Wielka (stan na dzień 30.05.2017 r.)	22
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Zławieś Wielka w latach 2012 - 2016	43
Wykres 9. Liczba bezrobotnych wg płci na terenie Gminy Zławieś Wielka	43
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, bezrobotnych absolwentów oraz bezrobotnych niepełnosprawnych	44
Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych wg wieku na terenie Gminy Zławieś Wielka	45
Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia na terenie Gminy Zławieś Wielka w 2016 r.	45
Wykres 13. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku	61
Wykres 14. Prognoza salda migracji w Gminie Zławieś Wielka do 2027 roku	62
Wykres 15. Prognoza liczby ludności Gminy Zławieś Wielka do 2027 roku	63

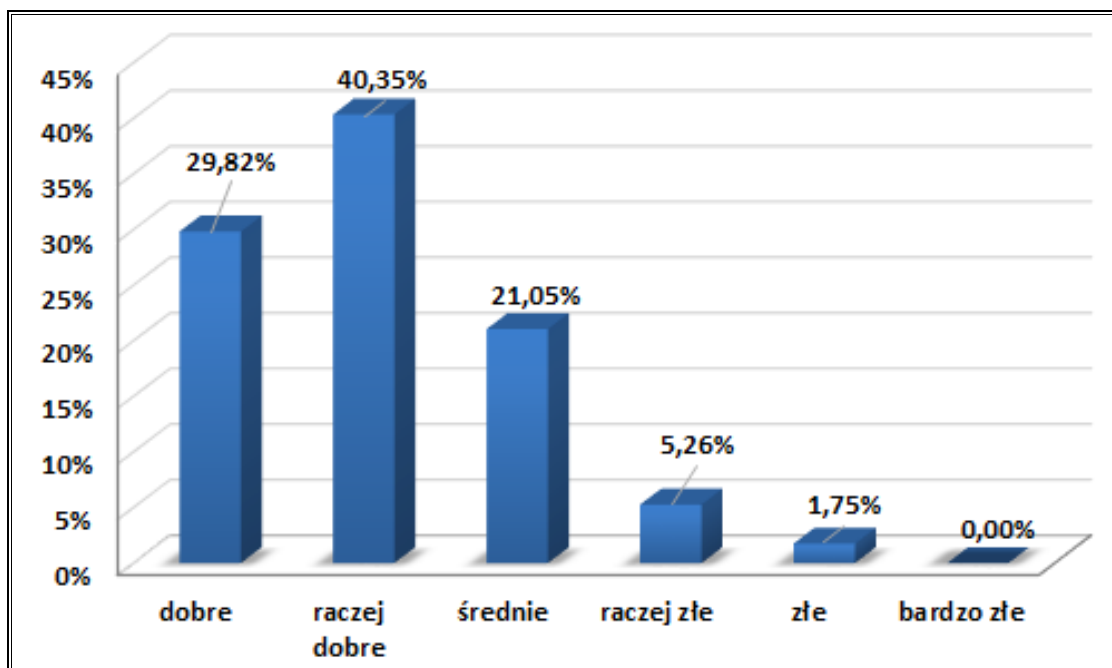
11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Zławieś Wielka na tle powiatu toruńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego	10
Rysunek 2. Położenie Gminy Zławieś Wielka na tle miast sąsiednich	11
Rysunek 3. Gmina Zławieś Wielka w podziale na sołectwa	11

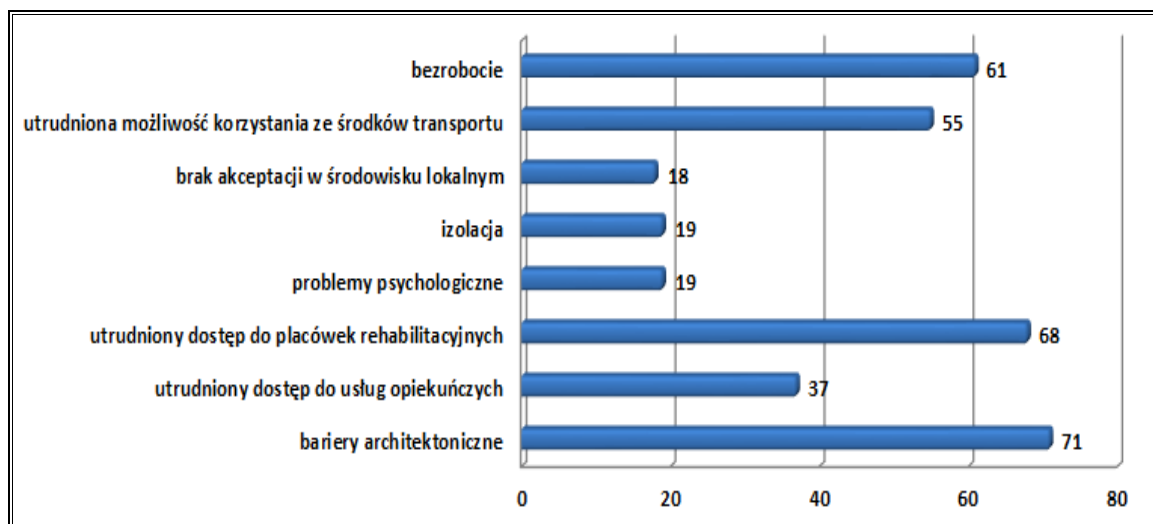
12. Załączniki

ZAŁĄCZNIK 1. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO (OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ANKIET)

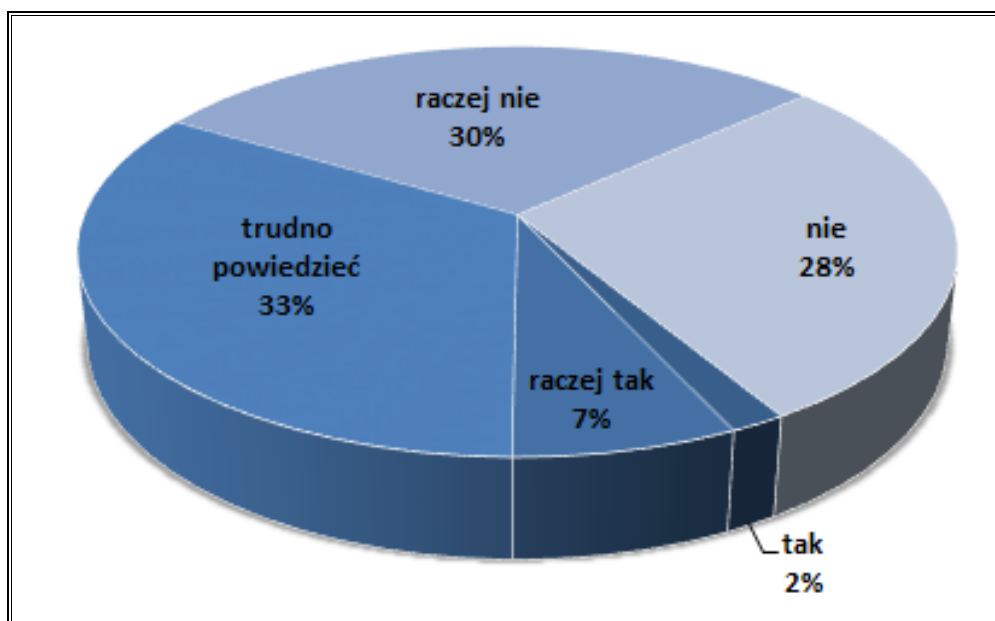
1. JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO AKTUALNE WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY?

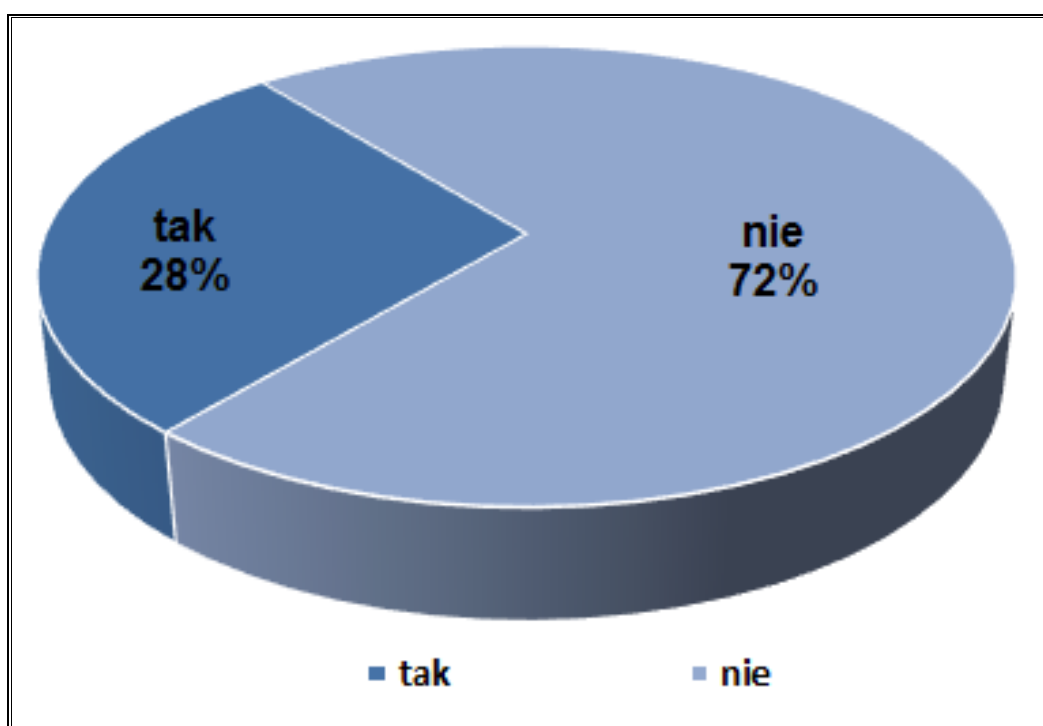
2. Z JAKIMI PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI SPOTYKAJĄ SIĘ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

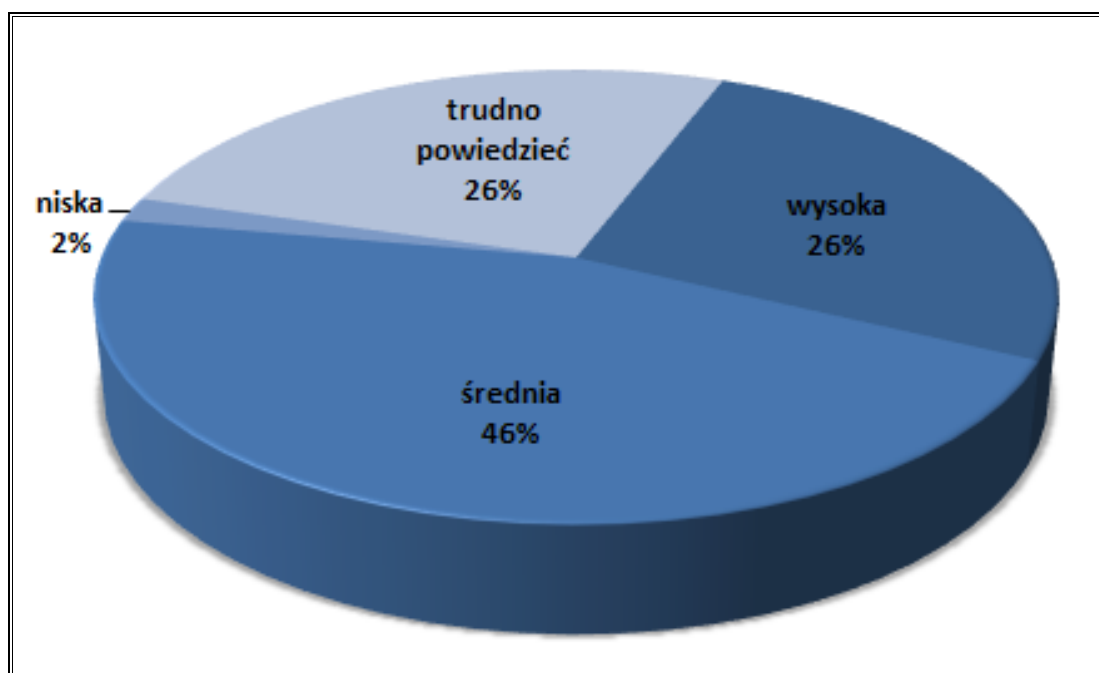
3. CZY OFERTA POMOCY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH (NP. DOSTĘP DO PLACÓWEK REHABILITACYJNYCH) JEST WYSTARCZAJĄCA ?

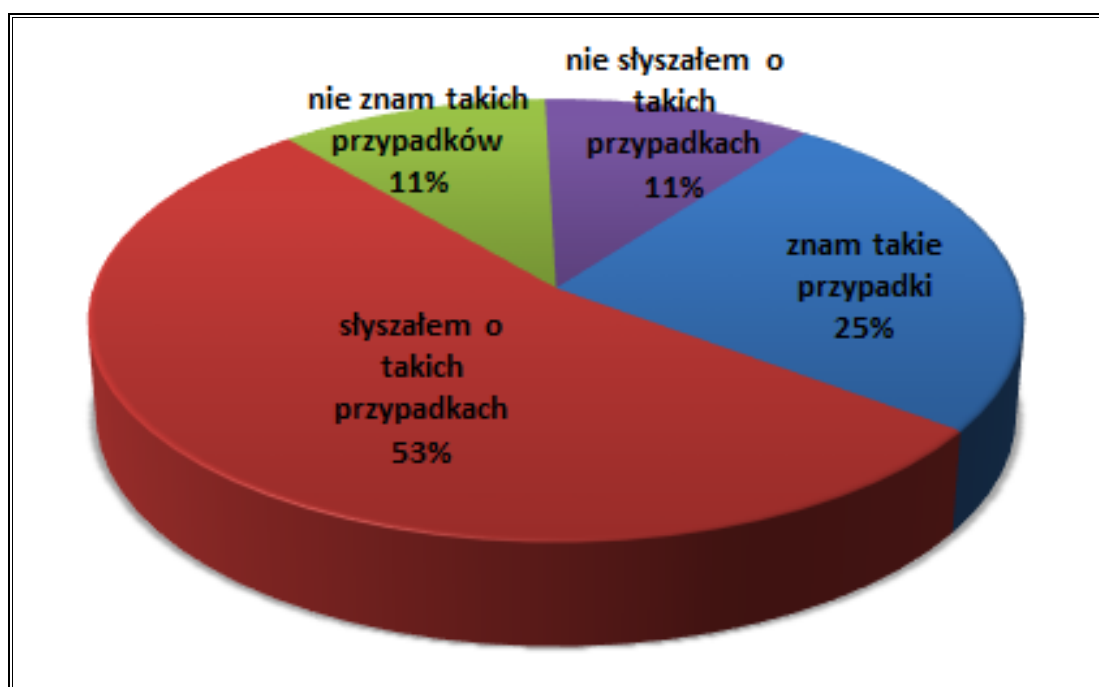
4. CZY DOSTĘP DO PLACÓWEK OPIEKI ZDROWOTNEJ NA TERENIE GMINY JEST WYSTARCZAJĄCY?

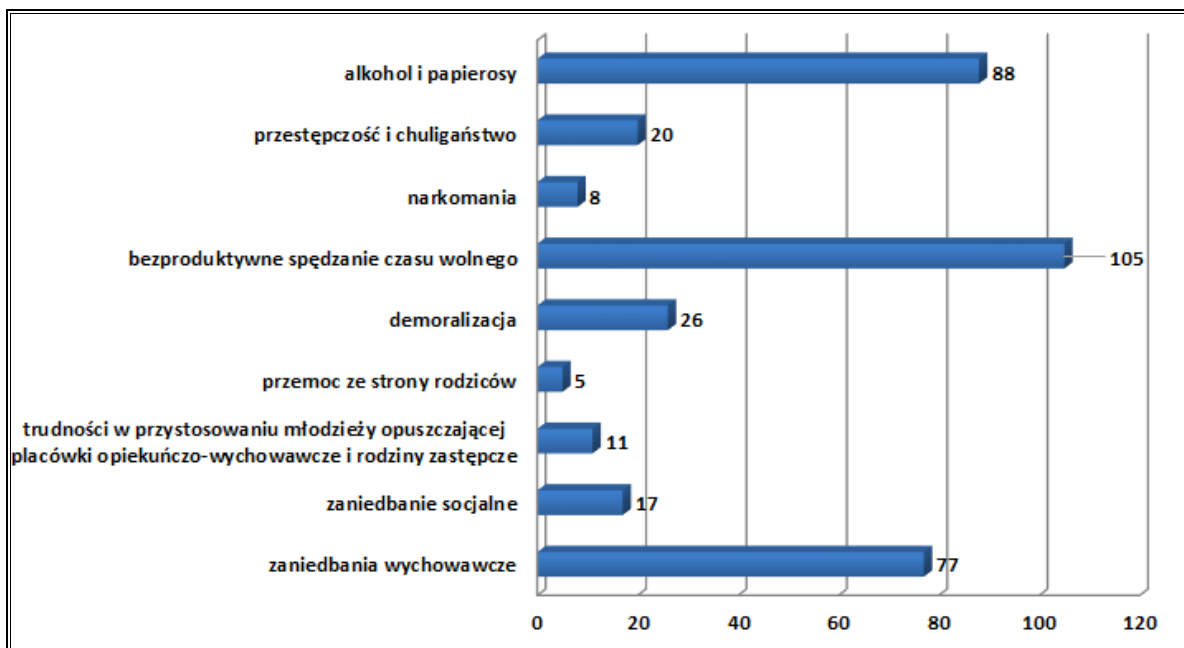
5. JAKA JEST SKALA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY?

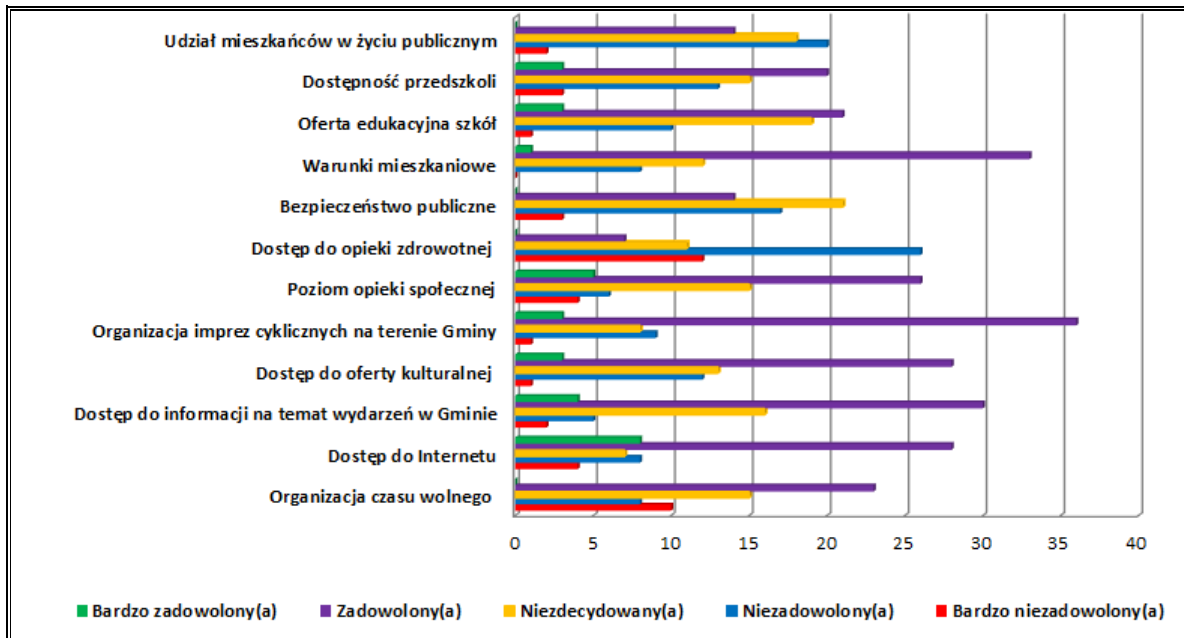
6. CZY NA TERENIE GMINY WYSTĘPUJE ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

7. JAKIE NEGATYWNE ZJAWISKA ODNOSZĄCE SIĘ DO DZIECI I MŁODZIEŻY DOSTRZEGACIE PAŃSTWO NAJCZĘŚCIEJ

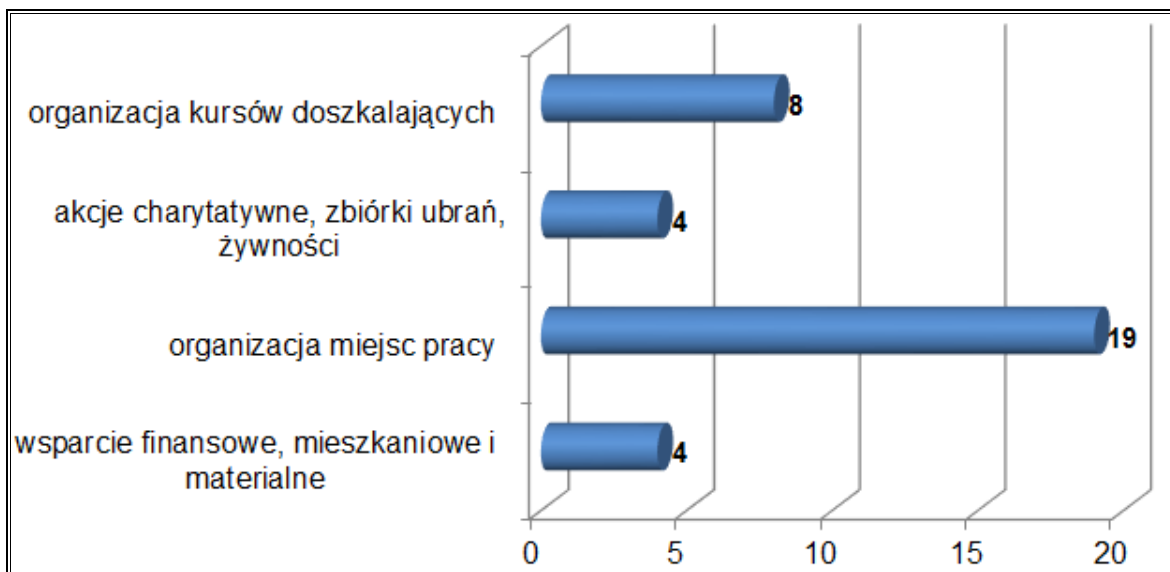

8. W JAKIM STOPNIU JEST PAN(I) ZADOWOLONY Z NASTĘPUJĄCYCH WARUNKÓW ŻYCIA W GMINIE?

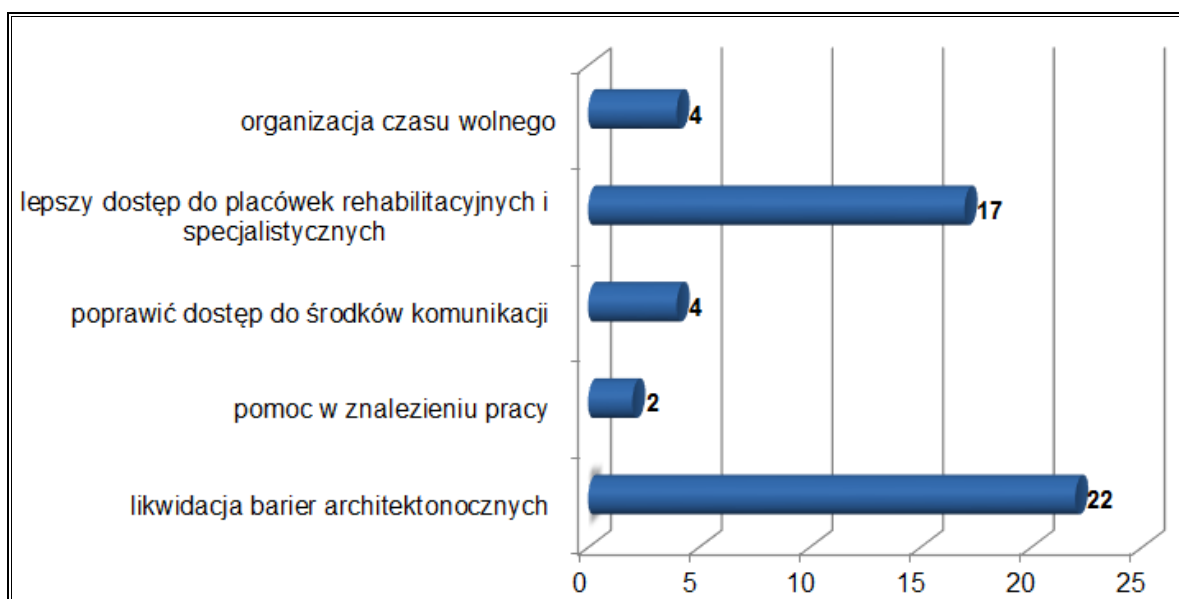

9. CO PAŃSTWA ZDANIEM NALEŻY ZROBIĆ, ABY PRZECIWDZIAŁAĆ NEGATYWNYM ZJAWISKOM NA TERENIE GMINY W NASTĘPUJĄCYCH OBSZARACH:

A) DZIAŁANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA UBOGICH

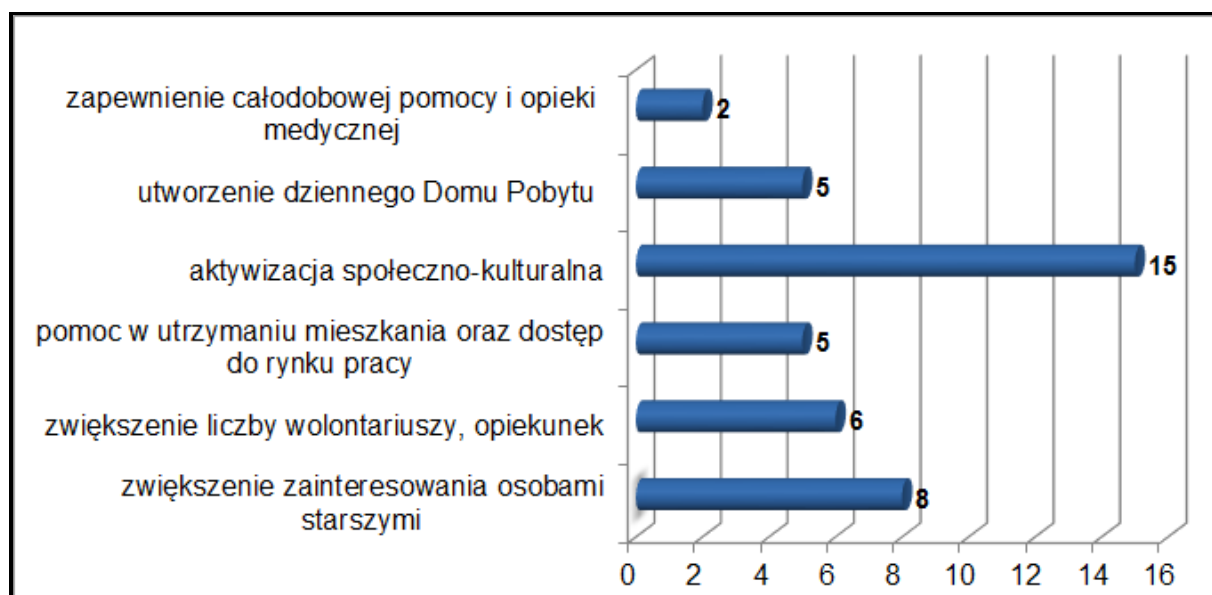
B) DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY SYTUACJI NIEPEŁNOSPRAWNYCH

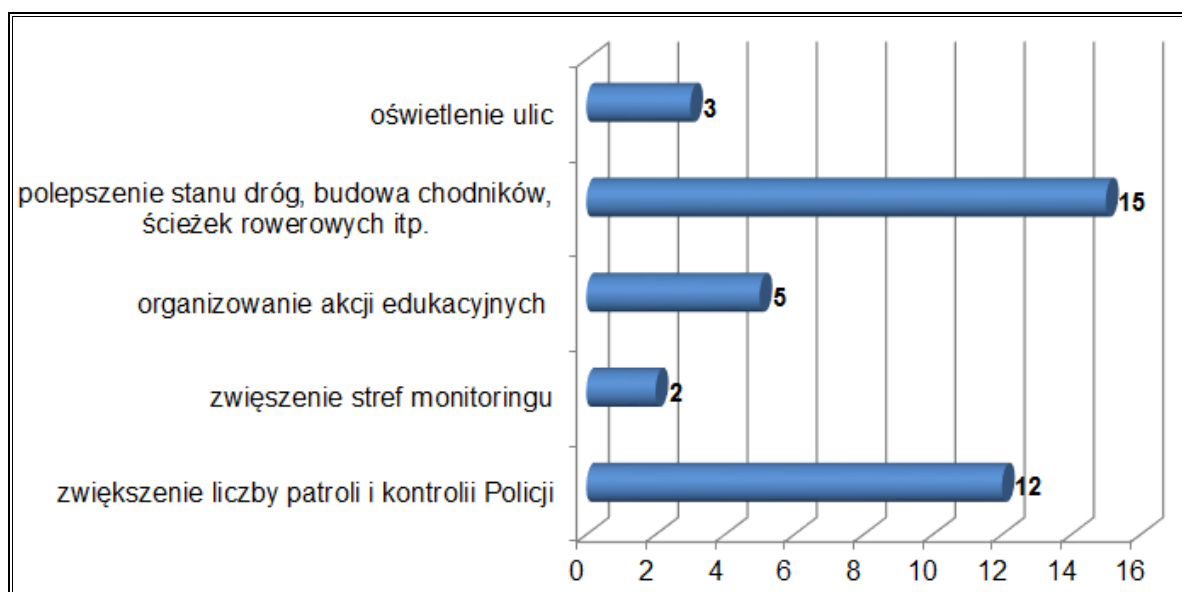
C) DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY DOSTĘPU DO SŁUŻBY ZDROWIA

D) DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH

E) DZIAŁANIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

F) INNE ZMIANY PROPONOWANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY

